

Informator o badaniach i opracowaniach dotyczących obszarów transgranicznych

Guide
to surveys and studies on cross-border areas

Інформатор
про статистичні спостереження
та видання, присвячені транскордонним територіям

Informator o badaniach i opracowaniach dotyczących obszarów transgranicznych

Guide
to surveys and studies on cross-border areas

Інформатор
про статистичні спостереження
та видання, присвячені транскордонним територіям

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Warszawa, Rzeszów 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Опрацювання

Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Urzędami Statystycznymi w Białymstoku, Gdańsku, Olsztynie, Opolu, Wrocławiu i Zielonej Górze

Statistical Office in Rzeszów in cooperation with Statistical Offices in Białystok, Gdańsk, Olsztyn, Opole, Wrocław and Zielona Góra

Управління статистики в Жешуві спільно з управліннями статистики в Білостоці, Гданську, Ольштіні, Опольє, Вроцлаві та Зелені Гурі

pod kierunkiem

supervised by

під керівництвом

Marek Cierpiął-Wolan

Zespół autorski

Editorial team

Редакційна колегія

Wiesława Magryś, Beata Salach, Maciej Zielański

Tłumaczenie

Translation

Переклад

Mirosław Koszela, Oksana Lipitak

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Верстка та дизайн

Rajmund Litkowiec, Maciej Zielański

ISBN 978-83-66466-80-7

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

Публікація доступна на веб-сайті

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/inne-opracowania-zbiorcze>

Spis treści

Wstęp	5
Badania obszarów transgranicznych	6
Analizy i opracowania zbiorcze, opracowania sygnałne	12
Euroregiony na granicy Polski	17
Ulotki i infografiki	27
Dostępność informacji dotyczących obszarów przygranicznych	29
Uwagi ogólne	32

Contents

Introduction	35
Surveys of cross-border areas	36
Analyses and comprehensive studies, news releases	42
Euroregions on the Polish border	47
Leaflets and infographics	57
Availability of information on border areas	59
General notes	62

Зміст

Вступ	65
Спостереження транскордонних територій	66
Аналізи та зведені видання, сигнальна інформація	72
Єврорегіони на кордоні Польщі	77
Брошури та інфографіка	87
Наявність інформації щодо прикордонних районів	89
Загальні положення	92

Wstęp

We współczesnym świecie niezwykle ważne jest, aby kraje sąsiadujące nawiązywały i podtrzymywały wzajemne relacje o charakterze ponadgranicznym, ponieważ stwarza to korzystne warunki do wspierania rozwoju gospodarczego regionów przygranicznych. Ze względu na dynamicznie rozwijającą się współpracę międzyregionalną istnieje duże zapotrzebowanie na informacje o obszarach transgranicznych. W celu zaspokojenia tych potrzeb statystyka publiczna tworzy infrastrukturę informacyjną i spójny system badań dla tych obszarów. Badanie procesów zachodzących w regionach przygranicznych obejmuje różne aspekty zjawisk społeczno-gospodarczych i ma charakter wielowymiarowy oraz ponadnarodowy. Dla realizacji podejmowanych działań rozwijana i zacieśniana jest współpraca międzynarodowa pomiędzy statystyką polską a statystykami innych krajów.

W celu prowadzenia badań zjawisk i procesów społeczno-gospodarczych zachodzących w regionach przygranicznych w 2008 roku Prezes Głównego Urzędu Statystycznego powołał, w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej, który pełni również rolę koordynatora dla urzędów statystycznych w zakresie prac badawczych dotyczących obszarów transgranicznych. Rezultatem tych prac, prowadzonych zarówno przez statystykę publiczną w Polsce, jak i we współpracy z urzędami statystycznymi, głównie z państw sąsiadujących oraz z euroregionami i innymi gestorami informacji, są udostępniane dane statystyczne i publikacje, które zawierają charakterystyki obszarów przygranicznych. W ostatnich latach ukazało się wiele opracowań i analiz dotyczących tej tematyki. Większość z nich zawiera tłumaczenie na język angielski i/lub język kraju sąsiadującego (czeski, niemiecki, rosyjski, ukraiński).

Niniejsze opracowanie jest czwartą edycją „Informatora o badaniach i opracowaniach dotyczących obszarów transgranicznych” (pierwsze ukazało się w 2016 r.). Prezentuje publikacje wydane przez statystykę publiczną w 2020 i 2021 roku. Poprzednie edycje ukazały się w latach: 2010, 2012 i 2014. Były to publikacje folderowe „Monitoring zjawisk społeczno-gospodarczych na obszarach przygranicznych. Zewnętrzna granica Unii Europejskiej na terenie Polski”.

Badania obszarów transgranicznych

Ewolucja badań obszarów transgranicznych

Po przystąpieniu w maju 2004 r. Polski do Unii Europejskiej, wschodnia granica kraju stała się równocześnie zewnętrzną granicą Unii. Natomiast wstąpienie Polski do strefy Schengen w grudniu 2007 r., z jednej strony zapewniło swobodę przepływu osób na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z państwami członkowskimi Unii Europejskiej, z drugiej jednak, zobligowało nasz kraj do uszczelnienia zewnętrznej granicy UE, a co za tym idzie spowodowało pewne utrudnienia w ruchu granicznym cudzoziemców zza naszej wschodniej granicy (konieczność posiadania wiz).

Dla ułatwienia ruchu w strefie przygranicznej została podpisana umowa o zasadach małego ruchu granicznego z Ukrainą¹, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2009 r. Polska podpisała także umowę o zasadach małego ruchu granicznego z Rosją², która weszła w życie 27 lipca 2012 r., jednak od dnia 4 lipca 2016 r. pozostaje ona zawieszona. W 2010 roku podpisana została również umowa o małym ruchu granicznym z Białorusią³, która do tej pory nie została ratyfikowana przez stronę białoruską.

W kontekście nowych uwarunkowań zaistniała konieczność opracowania metod pozwalających na pozyskanie danych z zakresu ruchu granicznego na wszystkich rodzajach granic Polski oraz poszukiwania dodatkowych źródeł informacji o podróżach Polaków i cudzoziemców, innych niż były wykorzystywane dotychczas.

Polska statystyka publiczna, wychodząc naprzeciw stawianym wyzwaniom, wznowiła w 2008 r. badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym, prowadzone przez GUS w latach 1994–2002. Dostosowano je do nowych warunków i potrzeb oraz dokonano weryfikacji i modyfikacji dotychczasowej metodologii. Początkowo badanie prowadzone było na granicy polsko-ukraińskiej, a w latach 2010–2013 objęło całą zewnętrzną lądową granicę Unii Europejskiej na terenie Polski. Realizowane było we współpracy m.in. ze Strażą Graniczną i Służbą Celną, przy wsparciu władz regionalnych. Ko-

1 Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisana w Kijowie dnia 28 marca 2008 r., oraz Protokół, podpisany w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 r., między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. nr 103, poz. 858).

2 Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego podpisana w Moskwie dnia 14 grudnia 2011 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 814).

3 Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego, podpisana w Warszawie dnia 12 lutego 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. nr 122, poz. 828).

misja Metodologiczna GUS zaakceptowała metodologię badania, a Rada Statystyki zarekomendowała je do Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej. Badanie zostało uznane jako jeden z priorytetów przez Komisję ds. Współpracy Przygranicznej działającą w ramach Polsko-Ukraińskiej Międzyrządowej Rady Koordynacyjnej ds. Współpracy Międzyregionalnej na posiedzeniu w Łucku w grudniu 2008 r.

Równocześnie trwały prace związane z potrzebą zapewnienia pełnej informacji o ruchu granicznym po wejściu Polski do strefy Schengen. W tym celu powołano międzyresortowy zespół do spraw szacowania ruchu granicznego, w skład którego weszli przedstawiciele instytucji centralnych – Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Instytutu Turystyki, Komendy Głównej Straży Granicznej, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Polskiej Organizacji Turystycznej.

Podjęto decyzję o opracowaniu i przetestowaniu metodologii szacowania wielkości ruchu granicznego na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej i Polski na podstawie dostępnych źródeł informacji. W 2010 r. przeprowadzono badanie pilotażowe na 10 drogowych przejściach wewnętrznej granicy UE w Polsce.

Kolejnym etapem prac badawczych prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Narodowy Bank Polski oraz Instytut Turystyki było podjęcie w 2013 r. badań pilotażowych na wewnętrznej i zewnętrznej granicy UE na terenie Polski oraz w gospodarstwach domowych. Wypracowany został zharmonizowany metodologicznie system badań w zakresie krajowych i zagranicznych podróży Polaków oraz cudzoziemców przyjeżdżających do Polski.

Począwszy od 2014 r. tzw. „zintegrowane” badania – „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” zostały włączone na stałe do Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej. Zastąpiły one 4 badania dotyczące podróży, które do 2014 r. prowadzone były przez różne instytucje: Turystyka zagraniczna, Aktywność turystyczna Polaków, Turystyka i wypoczynek w gospodarstwach domowych, Badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski.

Celem badań podróży w nowej formule jest dostarczanie wyczerpujących, porównywalnych informacji na potrzeby administracji rządowej, samorządowej, Narodowego Banku Polskiego, Eurostatu oraz innych zagranicznych i krajowych odbiorców danych. Badania te są realizowane przez Główny Urząd Statystyczny i Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki, a w ich realizacji uczestniczą wszystkie urzędy statystyczne.

Podstawowe informacje metodologiczne

Celem badania podróży cudzoziemców (nierozzydentów) do Polski oraz ruchu pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej jest oszacowanie, w ujęciu kwartalnym, liczby podróży nierozzydentów do Polski, a także wartości wydatków poniesionych w związku z podróżą do Polski, charakterystyka pobytu przyjeżdżających z zagranicy, uzyskanie informacji o przekraczających granicę w ramach małego ruchu granicznego, jak też oszacowanie ruchu granicznego na granicy Polski z innymi krajami Unii Europejskiej.

Badani są cudzoziemcy (nierozydenci) opuszczający Polskę oraz ruch osób i pojazdów na granicy Polski z innymi krajami UE. Przedmiotem badania są głównie:

- liczba i struktura przekroczeń granicy Polski z krajami UE przez pojazdy i osoby;
 - charakterystyka pobytu nierozzydentów według: głównego celu przyjazdu do Polski, długości pobytu, formy organizacyjnej wyjazdu, rodzaju bazy noclegowej wykorzystywanej w Polsce i środka transportu wykorzystywanego podczas pobytu w Polsce;
 - charakterystyka przyjeżdżających do Polski nierozzydentów według kraju stałego zamieszkania, płci i wieku;
 - wydatki poniesione przez nierozzydentów w Polsce według rodzaju wydatków (zakwaterowanie, wyżywienie, zakupy itd.), celu podróży i kraju stałego zamieszkania;
 - odległość od granicy miejsca zamieszkania i miejsca dokonania zakupów oraz częstotliwość przekraczania granicy, charakterystyka przekraczających granicę w ramach małego ruchu granicznego.
- Kwestionariusze wywiadu dla cudzoziemców przygotowane są w 19 wersjach językowych.

Celem badania uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach jest określenie skali uczestnictwa rozzydentów w podróżach, charakterystyka wyjazdów krajowych z jednym i więcej noclegiem oraz wyjazdów zagranicznych z uwzględnieniem wydatków związanych z wyjazdami. Wywiady realizowane są z członkami gospodarstw domowych.

Zakres przedmiotowy badania obejmuje głównie:

- charakterystyki wyjeżdżających mieszkańców Polski (rozzydentów) według cech społeczno-demograficznych;
- liczbę i strukturę podróży krajowych oraz zagranicznych;
- kierunki wyjazdów mieszkańców Polski według odwiedzanych krajów, cel i długość podróży, rodzaj wykorzystywanej bazy noclegowej, główny środek transportu, korzystanie z usług organizatora;
- wydatki poniesione w związku z podróżą według odwiedzanych krajów, celu podróży, formy organizacyjnej wyjazdu, długości pobytu, rodzajów wydatków (zakwaterowanie, wyżywienie, zakupy itd.); wydatki poniesione w Polsce przed wyjazdem zagranicznym.

Badania podróży dostarczają informacji jednorodnych pod względem metodologicznym, zarówno na potrzeby statystyki obszarów transgranicznych, jak również w dziedzinie statystyki turystyki, rachunków narodowych i bilansu płatniczego. Pozyskane w badaniach dane służą także administracji rządowej na szczeblu centralnym i regionalnym oraz organom samorządowym w regionach przygranicznych do formułowania założeń strategii rozwoju.

W 2020 roku w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 i ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii, z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa respondentom i ankieterom statystycznym, a także obowiązku zabezpieczenia potrzeb informacyjnych użytkowników krajowych i zagranicznych, statystyka publiczna zobligowana została do czasowej zmiany metod realizacji badań podróży. Badanie ruchu granicznego w terenie zostało zawieszono, a wyniki badania ruchu granicznego na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski opracowywane były z wykorzystaniem danych ze źródeł administracyjnych i pozaadministracyjnych. Zrezygnowano również z wywiadów bezpośrednich prowadzonych do tej pory z cudzoziemcami w otoczeniu przejść granicznych oraz Polakami w gospodarstwach domowych i zastąpiono je wywiadami telefonicznymi

Publikacje z wynikami badań

Na podstawie wyników badań „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” opracowywane są raporty w formie kwartalnych informacji sygnalnych oraz publikacje roczne.

Prezentowane opracowania zawierają wyniki badania osób przekraczających granicę zewnętrzną i wewnętrzną Unii Europejskiej na terenie Polski. Zawierają informacje dotyczące ruchu granicznego na poszczególnych odcinkach granicy Polski, a także wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców i Polaków za granicą.

W okresie od 3 kwartału 2008 r. do 4 kwartału 2013 r. włącznie Główny Urząd Statystyczny prowadził badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym, najpierw na granicy polsko-ukraińskiej, a od 2010 r. także na granicy z Białorusią i Rosją. Po każdym kwartale tych badań opracowywane były informacje wstępne (sygnalne) oraz publikacje roczne.

Od 2014 roku informacje sygnałne z badań w zakresie podróży, zawierające wyniki wstępne, opracowywane są po każdym kwartale.
(wyd. US Rzeszów)

- **Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w I, II, III, IV kwartale 2020 roku**
- **Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w I, II, III kwartale 2021 roku**

Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2020 r.

(wyd. US Rzeszów)

Publikacja zawiera kwartalne i roczne dane z prowadzonych badań dotyczących charakterystyki zjawisk zachodzących na obszarach transgranicznych, w szczególności wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców (nierezydentów) i mieszkańców Polski (rezydentów) za granicą, a także ruchu granicznego, z uwzględnieniem m.in. celu podróży czy częstotliwości przekraczania granicy. W oparciu o wyniki badań przedstawiono również delimitację obszarów oddziaływania granicy. Opracowanie wydawane jest corocznie, poczynając od wyników badań za 2014 r.

Ruch graniczny oraz przepływ towarów i usług na granicy polsko-białoruskiej w 2020 r.

(wyd. US Białystok)

W opracowaniu zamieszczono informacje dotyczące osobowego ruchu granicznego na granicy polsko-białoruskiej, częstotliwości przekroczeń granicy, celu pobytu za granicą, odległości miejsca zamieszkania i dokonania zakupów od granicy. Zostały również zaprezentowane dane na temat wartości i struktury wydatków cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą. Informacja sygnałna wydawana jest corocznie, począwszy od danych za 2014 r.

Analizy i opracowania zbiorcze, opracowania sygnałne

Urząd Statystyczny w Białymstoku

Pogranicze polsko-białoruskie w 2018 r.

Jest to trzecia edycja publikacji ukazującej się co kilka lat. Zawiera podstawowe informacje dotyczące położenia geograficznego, środowiska, ludności, edukacji, rynku pracy, jakości życia oraz gospodarki w regionach pogranicza polsko-białoruskiego, czyli w województwie lubelskim i podlaskim po stronie polskiej oraz w obwodzie brzeskim i grodzieńskim po stronie białoruskiej. Zamieszczono w niej również ogólną charakterystykę regionów pogranicza polsko-białoruskiego oraz przedstawiono te regiony na tle krajów. Opracowanie powstało w wyniku współpracy Urzędu Statystycznego w Białymstoku z Głównym Urzędem Statystycznym Obwodu Brzeskiego i Głównym Urzędem Statystycznym Obwodu Grodzieńskiego.

Urząd Statystyczny w Gdańsku

Rynek pracy w województwie pomorskim, warmińsko-mazurskim, obwodzie kaliningradzkim i Sankt Petersburgu w latach 2017–2019

Publikacja zawiera podstawowe informacje charakteryzujące sytuację na rynku pracy województwa pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, obwodu kaliningradzkiego i Sankt Petersburga w latach 2017–2019. Zostały w niej zaprezentowane dane dotyczące aktywności ekonomicznej ludności, pracujących, bezrobocia rejestrowanego, wynagrodzeń oraz rent i emerytur. Opracowanie przygotowano w ramach współpracy Urzędu Statystycznego w Gdańsku z Urzędem Statystycznym w Olsztynie oraz Organami Federalnej Służby Statystyki Państwowej w Sankt Petersburgu i Kaliningradzie.

Urząd Statystyczny w Olsztynie

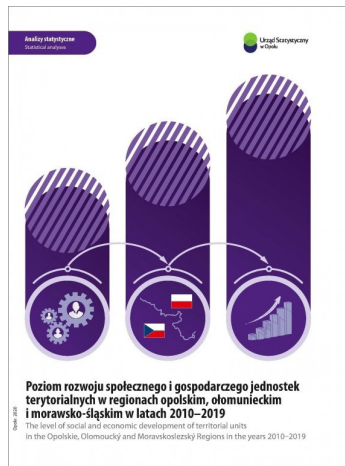

Obwód kaliningradzki i województwo warmińsko-mazurskie w liczbach 2021

Opracowanie jest wynikiem współpracy Urzędów Statystycznych w Kaliningradzie i Olsztynie. Folder zawiera charakterystykę zjawisk społecznych i gospodarczych zachodzących w graniczących ze sobą obwodzie kaliningradzkim i województwie warmińsko-mazurskim.

Folder opracowywany jest corocznie, począwszy od 2010 r.

Urząd Statystyczny w Opolu

Poziom rozwoju społecznego i gospodarczego jednostek terytorialnych w regionach opolskim, łódzkie i morawo-śląskim w latach 2010–2019

Publikacja zawiera zestaw informacji statystycznych dotyczących powiatów w trzech przygranicznych regionach: opolskim, łódzkie i morawo-śląskim w retrospekcji lat 2010–2019 niezbędnych do opracowania diagnozy aktualnej sytuacji społecznej i gospodarczej oraz oceny tendencji i kierunków zmian dokonujących się w ostatniej dekadzie. Analiza umożliwiła także identyfikację stopnia zróżnicowania poziomu rozwoju powiatów po polskiej i czeskiej stronie granicy oraz ich podział na grupy jednostek o podobnym poziomie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Charakterystyka obszarów przygranicznych na terenie Polski. Podmioty gospodarki narodowej w 2019 r.

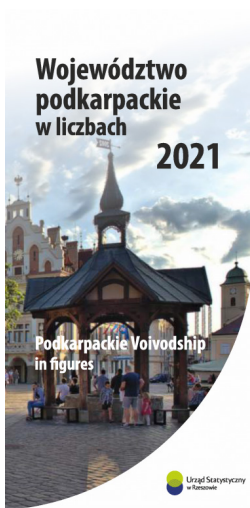
Informacja sygnałna zawiera charakterystykę podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w strefie przygranicznej na terenie Polski. W tej edycji zaprezentowano informację o grupach podmiotów gospodarki narodowej na obszarach przygranicznych, zarówno przy granicy zewnętrznej, jak i wewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski oraz przy linii brzegowej morza.

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego w 2021 r.

W opracowaniu poruszono szereg zagadnień dotyczących między innymi sytuacji demograficznej, tendencji obserwowanych na rynku pracy, wynagrodzeń, świadczeń społecznych, przemysłu, budownictwa, nakładów inwestycyjnych oraz wyników finansowych przedsiębiorstw. Zaprezentowano również wyniki badań „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Raport opracowywany jest corocznie od roku 2011.

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Województwo podkarpackie w liczbach 2021

Folder prezentuje najnowsze, dostępne dane dotyczące województwa podkarpackiego. Wybrane zagadnienia zaprezentowano na tle kraju. Opracowanie zawiera także informacje z zakresu statystyki transgranicznej dotyczące m.in. przekroczeń granicy i wydatków cudzoziemców.

Folder wydawany jest od 2006 roku.

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej na obszarach przygranicznych na terenie Polski w latach 2019–2020

Publikacja poświęcona jest zmianom strukturalnym grup podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej. Dane o liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON zostały przedstawione według sektorów własności i wybranych form prawnych oraz w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007. Opracowanie zawiera analizę grup podmiotów gospodarki narodowej na obszarach przy granicy zewnętrznej i wewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski oraz na obszarach nadmorskich, obejmując tym samym wszystkie obszary przygraniczne kraju.

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Turystyka w 2020 r.

Prezentowane opracowanie zawiera przestrzenne zróżnicowanie potencjału turystycznego w Polsce – wybrane wskaźniki przedstawiające rozmieszczenie i wykorzystanie bazy noclegowej.

W opracowaniu przedstawiono również wybrane zagadnienia z zakresu uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach krajowych i zagranicznych oraz charakterystykę wyjazdów z uwzględnieniem wydatków. Część publikacji poświęcona została przyjazdom turystów zagranicznych do Polski. Opracowanie zawiera także informacje o ruchu granicznym (osobowym i środków transportu). Zaprezentowano w niej również wybrane informacje dotyczące działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Publikacja wydawana jest corocznie od kilkunastu lat.

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

Pogranicze polsko-niemieckie w liczbach w 2018 r.

Jest to kolejna edycja opracowania w formie folderu. Opracowanie zawiera wybrane informacje dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców regionów przygranicznych. Informacje prezentowane są w przekrojach: województw przygranicznych – dolnośląskiego, lubuskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego oraz landów – Berlin, Brandenburgia, Meklemburgia-Pomorze Przednie, Saksonia. Głównym źródłem danych dla regionów Unii Europejskiej oraz krajów członkowskich była baza danych EUROSTAT-u.

Euroregiony na granicy Polski

Euroregiony⁴ to szczególne obszary transgranicznej współpracy regionalnej w Europie. Powołuje się je w celu wspierania rozwoju gospodarczego (np. budowa infrastruktury przygranicznej) oraz wspólnego rozwiązywania lokalnych problemów o charakterze ponadgranicznym (np. ochrona i odnowa środowiska naturalnego). Stwarzają one także warunki do różnorodnych kontaktów międzyludzkich o charakterze kulturalnym, sportowym, naukowym.

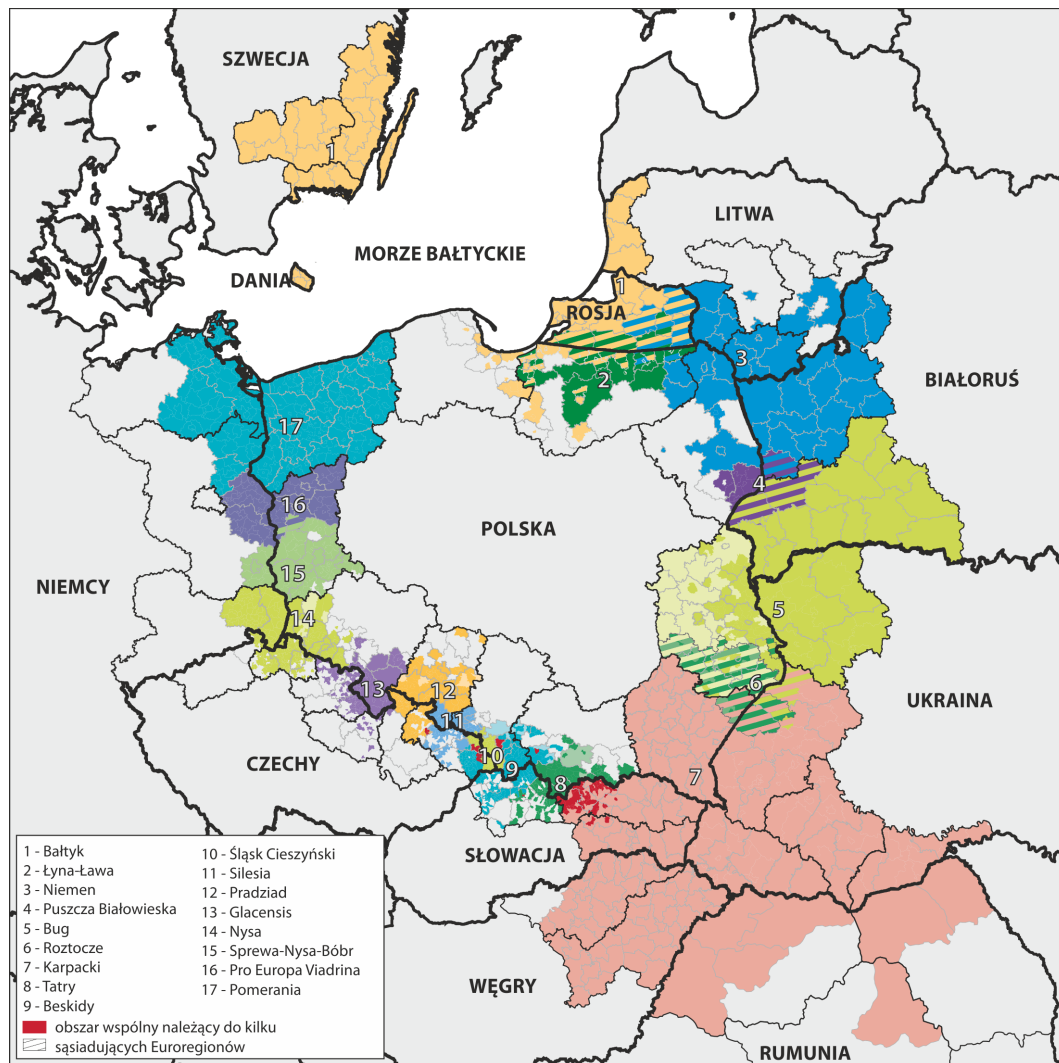
W Europie Zachodniej pierwsze euroregiony tworzono od końca lat 50. XX wieku, a w Europie Środkowowschodniej, po przemianach ustrojowych, od lat 90. XX wieku.

Rozwój euroregionów, a co za tym idzie współpracy transgranicznej, jest wspierany finansowo przez inicjatywy wspólnotowe Unii Europejskiej, ponieważ stanowi ważną część polityki rozwoju regionalnego UE.

W granicach Polski znajduje się 17 euroregionów:

- Euroregion Nysa (rok zał. 1991; skład: Polska/Czechy/Niemcy)
- Euroregion Karpacki (rok zał. 1993; skład: Polska/Słowacja/Ukraina/Węgry/Rumunia)
- Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr (rok zał. 1993; skład: Polska/Niemcy)
- Euroregion Pro Europa Viadrina (rok zał. 1993; skład: Polska/Niemcy)
- Euroregion Tatry (rok zał. 1994; skład: Polska/Słowacja)
- Euroregion Bug (rok zał. 1995; skład: Polska/Ukraina/Białoruś)
- Euroregion Pomerania (rok zał. 1995; skład: Polska/Niemcy)
- Euroregion Glacensis (rok zał. 1996; skład: Polska/Czechy)
- Euroregion Niemen (rok zał. 1997; skład: Polska/Litwa/Białoruś/Rosja)
- Euroregion Pradziad (rok zał. 1997; skład: Polska/Czechy)
- Euroregion Bałtyk (rok zał. 1998; skład: Polska/Rosja/Litwa/Szwecja/Dania)
- Euroregion Śląsk Cieszyński (rok zał. 1998; skład: Polska/Czechy)
- Euroregion Silesia (rok zał. 1998; skład: Polska/Czechy)
- Euroregion Beskidy (rok zał. 2000; skład: Polska/Czechy/Słowacja)
- Euroregion Puszcza Białowieska (rok zał. 2002; skład: Polska/Białoruś)
- Euroregion Łyna-Ława (rok zał. 2003; skład: Polska/Rosja)
- Euroregion Roztocze (rok zał. 2020; skład: Polska/Ukraina)

⁴ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/euroregiony;3899216.html> (dostęp 11.02.2022).

Euroregion Nysa powstał w grudniu 1991 roku. Obejmuje swym działaniem obszary położone u styku granic Polski (tereny Sudetów Zachodnich oraz powiat żarski), Czech (tereny Sudetów Zachodnich oraz region Usti nad Łabą) i Niemiec (od Gór Łużyckich i Pogórza Łużyckiego na północ, obejmując także Łużyce Dolne, powiaty Löbau – Żytawa, Budziszyn, Kamenz, Łużyce Górne – Dolny Śląsk).

Euroregion Karpacki powstał w lutym 1993 roku. Porozumienie o utworzeniu Związku Międzyregionalnego „Euroregion Karpacki” zostało podpisane przez przedstawicieli władz regionalnych: Polski, Słowacji, Ukrainy i Węgier. Stronę rumuńską przyjęto w poczet członków Związku w kwietniu 1997 roku. Euroregion Karpacki jest największym euroregionem na granicy Polski pod względem powierzchni.

Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr powstał we wrześniu 1993 roku. Po polskiej stronie obejmuje południową i środkową część województwa lubuskiego oraz gminę Zbąszyń, która należy do województwa wielkopolskiego. Po stronie niemieckiej Euroregion obejmuje powiat Sprewa-Nysa oraz miasto Cottbus. Ponad 50% powierzchni Euroregionu zajmują lasy.

Euroregion Pro Europa Viadrina powstał w grudniu 1993 roku. Położony jest po stronie polskiej w północnej części województwa lubuskiego i po stronie niemieckiej na wschodzie kraju związkowego Brandenburgia. Sens i cel utworzenia tego Euroregionu uwidocznił już w jego nazwie. Dosłowne tłumaczenie tej nazwy z języka łacińskiego oznacza „do Europy przez Odrę”. Chodziło o to, by zjednoczyć wschodnią i zachodnią Europę i określenie to odpowiada hasłu: „Dla Europy nad Odrą”.

Euroregion Tatry powstał w sierpniu 1994 roku. Członkami Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” są jednostki samorządu terytorialnego polsko-słowackiego pogranicza. Obszar słowackiej części Euroregionu Tatry leży w północnej części Słowacji i obejmuje historyczne regiony: Spiszu, Liptowa, Orawy i część Szarisza. Po stronie polskiej obejmuje obszar gmin i miast leżących na terenie 7 powiatów województwa małopolskiego.

Euroregion Bug powstał we wrześniu 1995 roku, założony przez przedstawicieli Polski i Ukrainy, a trzy lata później został rozszerzony na teren Białorusi. Obejmuje swym zasięgiem tereny położone w zlewni rzeki Bug. W jego skład wchodzi województwo lubelskie w Polsce, obwód brzeski na Białorusi, obwód wołyński oraz dwa rejony z obwodu lwowskiego na Ukrainie.

Euroregion Pomerania powstał w grudniu 1995 roku. Umowę o jego utworzeniu podpisali przedstawiciele Polski i Niemiec. W lutym 1998 roku w Lund w Szwecji podpisano deklarację przystąpienia do Euroregionu Pomerania Związku Gmin Skanii. W marcu 2013 roku z powodu trudnej sytuacji finansowej Związek Gmin Skanii wystąpił z Euroregionu Pomerania.

Euroregion Glacensis powstał w grudniu 1996 roku. Podpisano wtedy Umowę Ramową między Stowarzyszeniem Gmin Ziemi Kłodzkiej i Regionalnym Stowarzyszeniem do Spraw Współpracy Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej. Nazwa tego euroregionu ma historyczny rodowód i wywodzi się ze średniowiecznego łacińskiego określenia Kotliny Kłodzkiej.

Euroregion Niemen powstał w czerwcu 1997 roku. Jego założycielami zostali: ówczesne województwo suwalskie (Polska), województwa Alytus i Mariampol (Litwa) oraz obwód grodzieński (Białoruś). W kwietniu 2002 roku do Euroregionu przystąpiła strona rosyjska.

Euroregion Pradziad powstał w lipcu 1997 roku. Ideą przyświecającą założeniu euroregionu było zbliżenie i współpraca pomiędzy Polską i Czechami na styku: Moraw, Śląska i Śląska Opolskiego. Nazwa pochodzi od najwyższego w okolicy szczytu górskiego (Praded – 1491 m n.p.m.).

Euroregion Bałtyk powstał w lutym 1998 roku i jest organizacją opartą na współpracy południowo-wschodniej części regionu Morza Bałtyckiego. W jego skład wchodzi regiony z: Danii, Litwy, Polski, Rosji i Szwecji. Był to pierwszy Euroregion uwzględniający w swoich szeregach formalnego partnera spoza UE – z Federacji Rosyjskiej.

Euroregion Śląsk Cieszyński powstał w kwietniu 1998 roku. Leży na obszarze przygranicznym południowej Polski oraz północno-wschodnich Czech, w bliskim sąsiedztwie Słowacji. Obszar Euroregionu ciągnie się od Godowa i Jastrzębia-Zdroju po Istebną, i od Bohumina po Hřčavu. Naturalną oś tych terenów tworzy rzeka Olza.

Euroregion Silesia powstał we wrześniu 1998 roku. Polską część Euroregionu Silesia tworzy Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry. Stolicą Euroregionu Silesia po stronie polskiej jest miasto Racibórz. Czeską część Euroregionu Silesia tworzyło Regionalne Stowarzyszenie ds. Czesko-Polskiej Współpracy Śląsk Opawski, dziś Euroregion Silesia-CZ. Stolicą Euroregionu Silesia po stronie czeskiej jest miasto Opava.

Euroregion Beskidy powstał w czerwcu 2000 roku z inicjatywy władz lokalnych beskidzkich gmin pogranicza polsko-słowacko-czeskiego. Składa się z trzech stowarzyszeń mających swoje siedziby w: Polsce, Czechach i na Słowacji.

Euroregion Puszcza Białowieska powstał w maju 2002 roku. Polska część Euroregionu Puszcza Białowieska położona jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Białoruska część położona jest w zachodniej części Białorusi. Są to sąsiadujące ze sobą regiony, obejmujące swoim zasięgiem – unikalny w skali Europy i świata – kompleks lasów pierwotnych Puszczy Białowieskiej.

Euroregion Łyna-Ława powstał we wrześniu 2003 roku. Jest międzynarodowym zrzeszeniem samorządów lokalnych powiatów województwa warmińsko-mazurskiego (strona polska) oraz rejonów Obwodu Kaliningradzkiego (strona rosyjska). Jego siedziba znajduje się w Polsce w Bartoszycach.

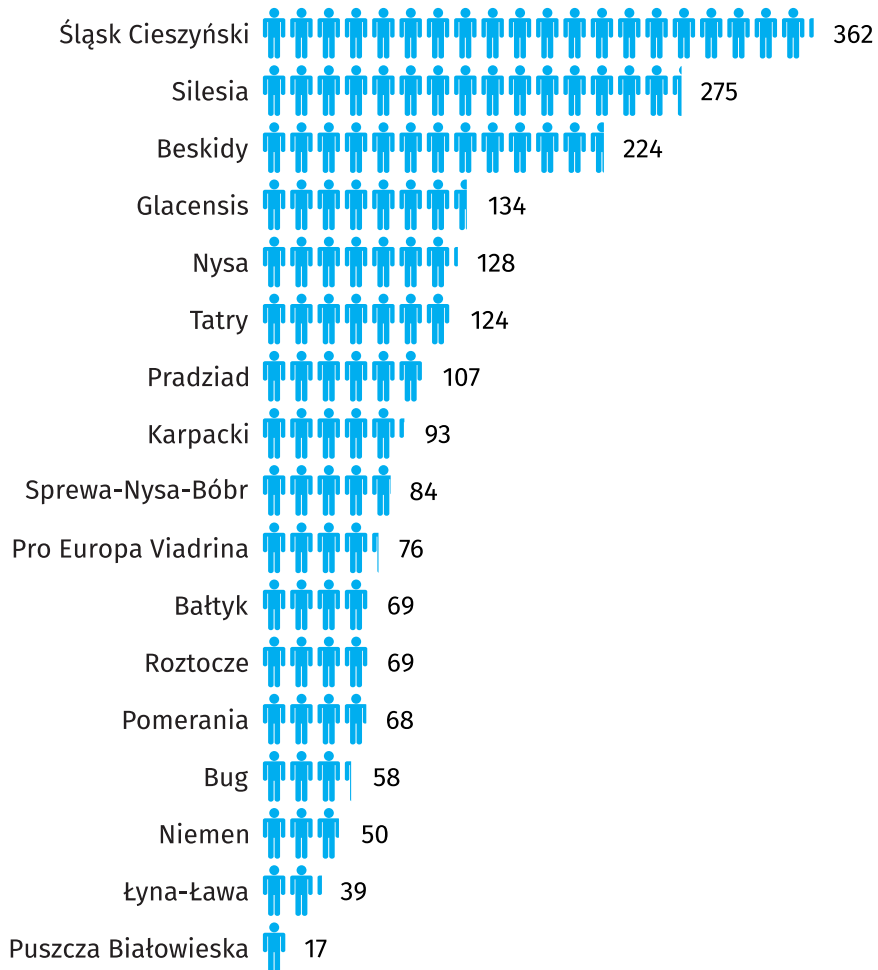
Euroregion Roztocze powstał w listopadzie 2020 roku na podstawie umowy pomiędzy Stowarzyszeniem Samorządów Euroregion Roztocze (strona polska), a Stowarzyszeniem Samorządów Euroregion Roztocze Ukraina. W wyniku podpisania umowy utworzono Związek Transgraniczny Euroregion Roztocze. Euroregion Roztocze to bezpośrednio sąsiadujące ze sobą obszary Polski i Ukrainy, obejmujące w szczególności obszar Transgranicznego Rezerwatu Biosfery Roztocze UNESCO wraz z obszarami przyległymi.

Ważniejsze dane dotyczące Euroregionów na granicy Polski w 2020 r.

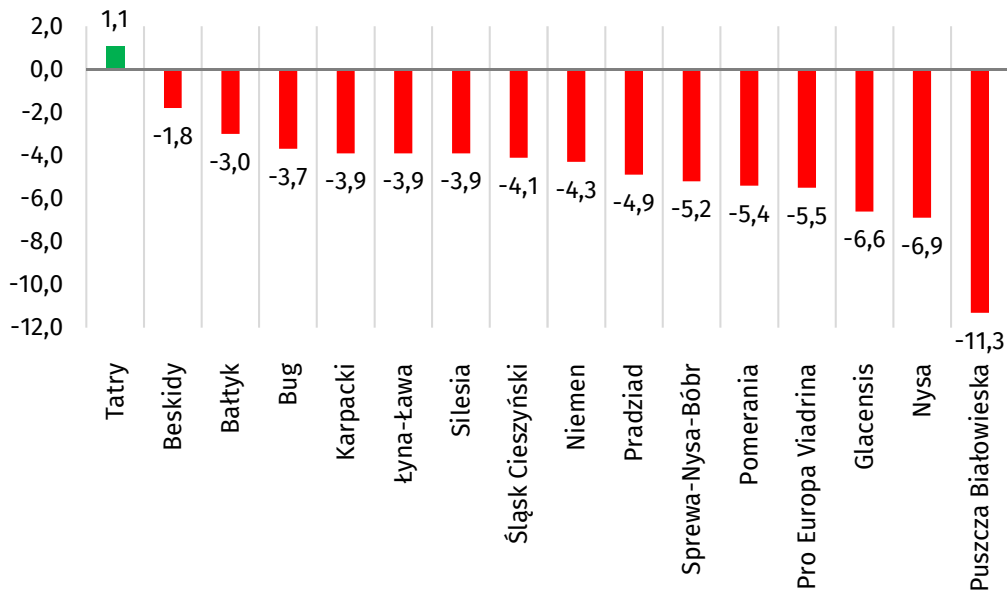
Euroregion	Ludność w mln osób	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność na 1 km ²	Przyrost naturalny na 1000 ludności
Nysa	1,8	13,9	128,4	-6,9
Karpacki	15,0	161,1	92,8	-3,9
Sprewa-Nysa-Bóbr	0,8	9,9	84,2	-5,2
Pro Europa Viadrina	0,8	10,7	76,4	-5,5
Tatry	0,9	6,9	124,0	1,1
Bug	4,7	80,9	57,7	-3,7
Pomerania	2,7	40,1	67,6	-5,4
Glacensis	0,8	5,8	133,5	-6,6
Niemen	2,7	53,8	50,3	-4,3
Pradziad	0,8	7,4	107,3	-4,9
Bałtyk	3,4	49,5	69,3	-3,0
Śląsk Cieszyński	0,6	1,7	362,3	-4,1
Silesia	0,8	2,8	275,1	-3,9
Beskidy	1,4	6,3	224,2	-1,8
Puszcza Białowieska	0,1	8,2	17,4	-11,3
Łyna-Ława	0,6	14,2	39,3	-3,9
Roztocze	0,8	11,3	69,0	b.d.

b.d. – brak danych.

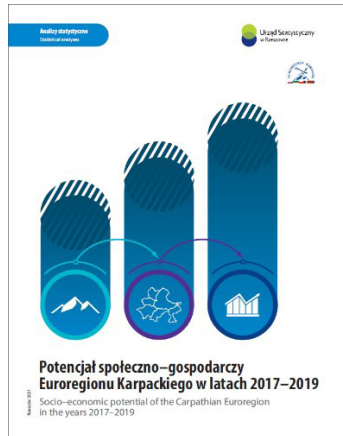
Ludność na 1 km² w 2020 r.

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Publikacje dotyczące Euroregionów

Potencjał społeczno-gospodarczy Euroregionu Karpackiego w latach 2017-2019

(wyd. US Rzeszów)

Jest to czwarta edycja opracowania wydawanego okresowo. Publikacja poświęcona porównaniu społecznych i gospodarczych potencjałów regionów: Polski, Słowacji, Ukrainy, Węgier i Rumunii wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego. W stosunku do poprzednich edycji, część analityczna opracowania została rozbudowana o strukturę potencjału Euroregionu Karpackiego grupowaną według krajów. Przy opracowaniu publikacji Urząd Statystyczny w Rzeszowie współpracował z Urzędami Statystycznymi: Słowacji, Ukrainy, Węgier i Rumunii.

Euroregion Nysa – wybrane informacje statystyczne 2019

(wyd. US Wrocław)

Publikacja o powiatach tworzących Euroregion Nysa, w której dane prezentowane są w pięciu działach tematycznych: ludność; warunki życia ludności, ochrona zdrowia i pomoc społeczna; turystyka; podmioty gospodarki narodowej i rynek pracy; użytkowanie gruntów. Uzupełnieniem danych w tablicach jest zestaw kartogramów, na których przedstawiane są wybrane zjawiska w przekroju powiatów.

Opracowanie jest efektem współpracy statystyków z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu z partnerami z Krajowego Urzędu Statystycznego Saksonii w Kamen oraz z Czeskiego Urzędu Statystycznego Przedstawicielstwa w Libercu, prowadzonej w ramach struktur roboczych Euroregionu Nysa.

Publikacja wydawana jest corocznie od 2000 roku.

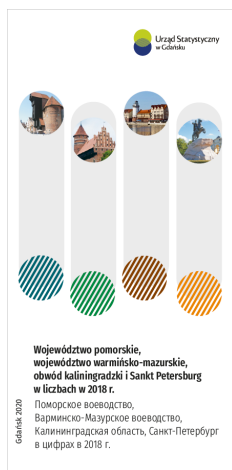

30 lat Euroregionu Nysa – wybrane informacje statystyczne (wyd. US Wrocław)

Publikacja opracowana z okazji jubileuszu trzydziestolecia powstania Euroregionu Nysa – pierwszego Euroregionu utworzonego w Polsce, a także w Europie Środkowo-Wschodniej. Celem wydawnictwa jest dostarczenie przekrojowych informacji statystycznych ilustrujących stan rozwoju społecznego oraz wybranych zagadnień gospodarczych na pograniczu polsko-czesko-niemieckim objętym współpracą w ramach Euroregionu Nysa oraz ukazanie tendencji zmian opisywanych zjawisk w latach 1991–2020.

Ulotki i infografiki

Ulotki

Województwo pomorskie, województwo warmińsko-mazurskie, obwód kaliningradzki i Sankt Petersburg w liczbach w 2018 r.

(wyd. US Gdańsk)

Ulotka zawiera podstawowe dane i wskaźniki obrazujące sytuację społeczno-demograficzną: województwa pomorskiego, województwa warmińsko-mazurskiego, obwodu kaliningradzkiego i Sankt Petersburga w 2018 r. Ulotka, wydana w 2020 r., została przygotowana w ramach współpracy Urzędu Statystycznego w Gdańsku z Urzędem Statystycznym w Olsztynie oraz Organami Federalnej Służby Statystyki Państwowej w Sankt Petersburgu i Kaliningradzie.

Badanie uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach 2021 r.

(wyd. US Rzeszów)

Ulotka promująca badanie w gospodarstwach domowych wydawana jest corocznie przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Prezentuje wybrane zagadnienia z zakresu uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach krajowych i zagranicznych oraz charakterystykę wyjazdów Polaków z uwzględnieniem wydatków.

Dostępność informacji dotyczących obszarów przygranicznych

BANK DANYCH LOKALNYCH – jest największą w Polsce bazą danych o gospodarce, społeczeństwie i środowisku. BDL oferuje ponad 40 tys. cech statystycznych pogrupowanych tematycznie. Pierwsze dane pochodzą z 1995 roku. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

BAZA DEMOGRAFIA została utworzona w celu zapewnienia użytkownikowi stałego dostępu do informacji statystycznych charakteryzujących sytuację demograficzną w Polsce. Stanowi zintegrowane źródło danych statystycznych w zakresie stanu i struktury ludności, ruchu naturalnego oraz migracji. Baza zapewnia dostęp do danych obrazujących dynamikę zachodzących zmian w populacji ludności. Informacje zgromadzone w bazie są systematycznie uzupełniane oraz aktualizowane. <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/>

DZIEDZINOWE BAZY WIEDZY obejmują bardzo szeroką tematykę m.in. z obszaru rachunków narodowych, demografii, wyników z działalności przedsiębiorstw, przemysłu, budownictwa, handlu, transportu, łączności, koniunktury, rynku pracy, cen, zdrowia, warunków życia czy rolnictwa, przyrody lub ochrony środowiska. Zastosowana formuła platformy analitycznej umożliwia dowolne dopasowanie zakresu danych do potrzeb użytkownika, a tym samym łatwe przejście z poziomu danych do poziomu informacji, a następnie wiedzy i decyzji. Udostępnione bazy wiedzy zapewniają również możliwość wizualizacji danych w formie tabel, wykresów i map, a także pobranie tych materiałów oraz ich wykorzystanie w ramach własnych opracowań i analiz. Dziedzinowe Bazy Wiedzy to bogaty zakres dodatkowych informacji obejmujący wyjaśnienia metodologiczne, zestawy linków do publikacji, opracowań oraz ciekawostek związanych z daną dziedziną. <http://swaid.stat.gov.pl>

PORTAL GEOSTATYSTYCZNY – to nowoczesne rozwiązanie do kartograficznej prezentacji wyników informacji statystycznych pozyskanych w spisach powszechnych tj. Powszechnym Spisie Rolnym 2010 (PSR 2010) i Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) oraz Banku Danych Lokalnych (BDL). <https://geo.stat.gov.pl/>

STRATEG – to system stworzony przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju. Zgromadzono w nim wskaźniki wykorzystywane do monitorowania realizacji strategii obowiązujących w Polsce (na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim) oraz w Unii Europejskiej (strategia Europa 2020). Dodatkowo system udostępnia dane statystyczne istotne dla realizacji polityki spójności. Uzupełnieniem danych liczbowych są definicje pojęć i informacje

metodologiczne. Wraz z bogatym zestawem bazodanowym STRATEG oferuje funkcjonalne narzędzia ułatwiające analizę zjawisk w formie wykresów i map. <https://strateg.stat.gov.pl/>

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY <https://stat.gov.pl/>

URZĘDY STATYSTYCZNE:

Białystok	https://bialystok.stat.gov.pl/
Bydgoszcz	https://bydgoszcz.stat.gov.pl/
Gdańsk	https://gdansk.stat.gov.pl/
Katowice	https://katowice.stat.gov.pl/
Kielce	https://kielce.stat.gov.pl/
Kraków	https://krakow.stat.gov.pl/
Lublin	https://lublin.stat.gov.pl/
Łódź	https://lodz.stat.gov.pl/
Olsztyn	https://olsztyn.stat.gov.pl/
Opole	https://opole.stat.gov.pl/
Poznań	https://poznan.stat.gov.pl/
Rzeszów	https://rzeszow.stat.gov.pl/
Szczecin	https://szczecin.stat.gov.pl/
Warszawa	https://warszawa.stat.gov.pl/
Wrocław	https://wroclaw.stat.gov.pl/
Zielona Góra	https://zielonagora.stat.gov.pl/

Informacje o trwających badaniach znajdują Państwo również w mediach społecznościowych. Zachęcamy do odwiedzenia @GUS_STAT (na Twitterze: https://twitter.com/gus_stat) oraz @GlownyUrząd-Statystyczny (na Facebooku: <https://www.facebook.com/GlownyUrządStatystyczny/>).

URZĘDY STATYSTYCZNE PAŃSTW SĄSIADUJĄCYCH:**Białoruś** – National Statistical Committee of the Republic of Belarus**Czechy** – Czech Statistical Office (CZSO)**Litwa** – Statistics Lithuania**Niemcy** – Federal Statistical Office (Destatis)**Rosja** – Federal State Statistical Service**Słowacja** – Statistical Office of the Slovak Republic**Ukraina** – State Statistics Service of Ukraine**EUROSTAT**, Europejski Urząd Statystyczny – europejskie statystyki<https://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>**EUROREGIONY:****Nysa** <http://www.euroregion-nysa.eu/>**Karpacki** <https://www.karpacki.pl/>**Sprewa-Nysa-Bóbr** <http://euroregion-snb.pl/>**Pro Europa Viadrina** <https://www.euroregion-viadrina.pl/>**Tatry** <http://www.euroregion-tatry.pl>**Bug** <https://euroregionbug.pl/>**Pomerania** <https://www.pomerania.org.pl/>**Glacensis** <http://euroregion-glacensis.ng.pl/>**Niemen** <https://niemen.org.pl/>**Pradziad** <http://www.europradziad.pl>**Bałtyk** <https://eurobalt.org.pl/>**Śląsk Cieszyński** <https://www.olza.pl/pl/o-nas/euroregion-slask-cieszynski/>**Silesia** <https://euroregion-silesia.pl/>**Beskidy** <http://www.euroregion-beskidy.pl/>**Puszcza Białowiecka** <http://www.euroregion-pb.pl/wordpress/>**Łyna-Ława** http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/Euroregion_Łyna-Ława**Roztocze** <https://euroregionroztocze.org.pl/>

Uwagi ogólne

Obszar przygraniczny – (według Słownika pojęć geografii społeczno-ekonomicznej⁵) to terytorium przylegające od strony jednego z państw do granicy. Zazwyczaj jest to strefa złożona z jednostek podziału administracyjnego (gminy miejskie, gminy wiejskie), usytuowanych wzdłuż granicy państwowej (strefa przygraniczna).

Obszar transgraniczny – (według Słownika pojęć geografii społeczno-ekonomicznej⁶) to terytorium położone po obydwu stronach linii granicznej. Szerokość obszaru transgranicznego zależy od przyjętej umowy. Mogą to być jedynie gminy wiejskie lub miejskie, bezpośrednio stykające się z granicą województwa, państwa itp., czy też pas terenu o określonej szerokości (np. 25–50 km).

Strefa przygraniczna – (według Rozporządzenia (WE) nr 1931/2006⁷, definicja określona w związku z ustanowieniem przepisów dotyczących małego ruchu granicznego) oznacza strefę, która nie sięga dalej niż 30 kilometrów od granicy. Jednostki podziału administracyjnego, które mają być uznane za strefę przygraniczną, są określane przez zainteresowane państwa w umowach dwustronnych. Jeżeli jakkolwiek część danej jednostki administracyjnej położona jest między 30 a 50 kilometrem od linii granicy, to również uznaje się ją za część strefy przygranicznej. Strefa przygraniczna obejmuje także obszary wymienione w załączniku do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1342/2011⁸ (Obwód Kaliningradzki, powiaty województwa pomorskiego w Polsce: pucki, miasto Gdynia, miasto Sopot, miasto Gdańsk, gdański, nowodworski, malborski, powiaty województwa warmińsko-mazurskiego w Polsce: miasto Elbląg, elbląski, braniewski, lidzbarski, bartoszycki, miasto Olsztyn, olsztyński, kętrzyński, mrągowski, węgorzewski, giżycki, gołdapski, olecki).

Statystyka publiczna od wielu lat prowadzi monitoring zjawisk społeczno-gospodarczych występujących na obszarach transgranicznych Polski z krajami sąsiadującymi (początkowo przy zewnętrznej granicy UE). Opracowania z tego zakresu są zamieszczone na stronie internetowej GUS.

5 http://www.edupedia.pl/words/index/show/292148_slownik_pojec_geografii_spolecznoekonomicznej-obszar_przygraniczny.html (dostęp 11.02.2022).

6 http://www.edupedia.pl/words/index/show/292150_slownik_pojec_geografii_spolecznoekonomicznej-obszar_transgraniczny.html (dostęp 11.02.2022).

7 Rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen.

8 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1342/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1931/2006 w odniesieniu do włączenia obwodu kaliningradzkiego i niektórych powiatów polskich do obszaru uznawanego za strefę przygraniczną.

Monitoring obszarów transgranicznych w zakresie ruchu granicznego (w tym małego ruchu granicznego) oraz wydatków poniesionych za granicą przez osoby przekraczające granicę prowadzony jest poprzez wydawane informacje sygnałne w cyklach kwartalnych oraz publikacje roczne pod tytułem „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą”. Zostały one zaprezentowane w rozdziale Badania obszarów transgranicznych. Na potrzeby analityczne badań z zakresu podróży zarówno cudzoziemców w Polsce jak i Polaków za granicą („Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”) odległości od granicy lądowej zostały pogrupowane w przedziały: 0–50 km, 51–100, powyżej 100 km od granicy. Dodatkowo w przedziale 0–50 km zostały wyodrębnione dwa dodatkowe: 0–30 km i 31–50 km. Doświadczenia pokazują, że delimitacja intensywności oddziaływania granicy jest zagadnieniem dynamicznym, związanym w głównej mierze z ruchem granicznym, na rozmiary którego z kolei wpływ mają zmiany przepisów mających charakter ograniczeń bądź ułatwień wprowadzonych przez Polskę lub kraj sąsiedni, a także zróżnicowanie poziomu cen towarów i usług w krajach graniczących ze sobą.

Badanie i monitoring zjawisk zachodzących na obszarach transgranicznych jest procesem złożonym i ma charakter międzynarodowy. Obejmuje różne aspekty zjawisk społeczno-gospodarczych. Statystyka publiczna, w szczególności urzędy regionalne, wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu informacyjnemu przygotowują opracowania statystyczne poświęcone tematyce transgranicznej oraz euroregionalnej. Charakter obszarów transgranicznych czy też euroregionów jest mocno zróżnicowany. Zróżnicowanie to występuje ze względu na wielkość obszaru (czasem ograniczającego się do terenów przygranicznych dwóch państw, a niekiedy obejmującego regiony 4–5 państw), jak też ze względu na charakter tych obszarów (euroregion tworzą tylko regiony państw należących do UE, bądź też uczestniczą w nich także regiony państw, które nie należą do UE). Występuje również zróżnicowanie ze względu na środowisko, poziom rozwoju społeczno-gospodarczego czy uwarunkowania polityczne i kulturowe. W niektórych przypadkach regiony transgraniczne i euroregiony to praktycznie te same obszary. Monitorowanie wpływu zjawisk na gospodarkę i rozwój obszarów przygranicznych po obu stronach granicy (oraz w regionach różnych krajów) przysparza niejednokrotnie obiektywnych trudności. Trudności te dotyczą w szczególności niskiego stopnia porównywalności danych statystycznych, wynikającego z różnic metodologicznych prowadzonych badań (zwłaszcza odnoszących się do zagadnień gospodarczych) czy braku informacji na danym poziomie agregacji. Szczególne utrudnienia w tym zakresie występują na wschodnim pograniczu Polski, z uwagi na sąsiedztwo z krajami nienależącymi do Unii Europejskiej. Przygotowanie opracowań statystycznych dotyczących obszarów transgranicznych wymaga współpracy pomiędzy stroną polską i odpowiednimi partnerami zagranicznymi.

Strefa przygraniczna zdelimitowana na potrzeby charakterystyki obszarów przygranicznych na terenie Polski obejmuje miasta na prawach powiatu i powiaty, których obszary sięgają nie dalej niż 30 km od granicy Polski z krajami sąsiadującymi lub od linii brzegowej Morza Bałtyckiego. Ponadto, jeżeli więcej niż 50% powierzchni powiatu leży w odległości do 30 km od linii granicy państwa lub morskiej, uznaje się go za część strefy przygranicznej.

Strefa przygraniczna w krajach sąsiadujących z Polską została zdelimitowana w podobny sposób (jak strefa przygraniczna na terenie Polski), z uwzględnieniem jednostek administracyjnych odpowiadających (w przybliżeniu) powiatom.

Należy mieć na uwadze, że każdorazowe podjęcie charakterystyki terenu transgranicznego wymaga indywidualnego podejścia, w zależności od rozpatrywanego obszaru tematycznego.

Introduction

In the modern world, it is extremely important that neighbouring countries establish and maintain mutual cross-border relations, as this creates favourable conditions for supporting the economic development of border regions. Due to the dynamically developing interregional cooperation, there is a great demand for information on cross-border areas. In order to meet these needs, Statistics Poland creates an information infrastructure and a coherent research system for these areas. The study of processes taking place in border regions covers various aspects of socio-economic phenomena and is multidimensional and transnational in nature. In order to implement the undertaken activities, international cooperation is developed and tightened between Polish statistics and statistics from other countries.

In order to conduct surveys on socio-economic phenomena and processes taking place in the border regions in 2008, the President of Statistics Poland appointed, within the organizational structure of the Statistical Office in Rzeszów, the Research Centre for Cross-Border Areas and Euroregional Statistics, which also plays a coordinating role for Statistics Poland in the scope of research works related to cross-border areas. The result of this work, carried out both by public statistics in Poland and in cooperation with statistical offices, mainly in the neighbouring countries, as well as with Euroregions and other information providers, is the available statistical data and publications, which contain characteristics of border areas. A number of studies and analyses on this subject have been published in recent years. Most of them are translated into English and/or the language of the neighbouring country (Czech, German, Russian, Ukrainian).

The present study is the fourth edition of the „Guide to surveys and studies on cross-border areas” (the first was published in 2016). It presents publications issued by public statistics in 2020 and 2021. Previous editions were published in: 2010, 2012 and 2014. These were folder publications „Monitoring of socio-economic phenomena in border areas. The European Union’s external border on the territory of Poland”.

Surveys of cross-border areas

Evolution of surveys of cross-border areas

Following Poland's accession to the European Union in May 2004, the eastern border of Poland became the external border of the Union. Poland's accession to the Schengen area in December 2007, on the one hand, ensured the free movement of persons on the border of the Republic of Poland with European Union member states, but on the other hand, obliged our country to seal the external EU border and thus caused certain difficulties in the border traffic of foreigners from beyond our eastern border (need for visas).

In order to facilitate traffic in the border zone, an agreement on the local border traffic regime was signed with Ukraine¹, and entered into force on 1 July 2009. Poland also signed an agreement on the local border traffic regime with Russia², which entered into force on 27 July 2012, but it remains suspended from 4 July 2016. In 2010, an agreement on the local border traffic was also signed with Belarus³, which has not yet been ratified by the Belarusian side.

In the context of the new conditions, it became necessary to develop methods that would allow obtaining data on border traffic on all types of Polish borders and searching for additional sources of information about the trips of Poles and foreigners, other than the former used so far.

In 2008, in order to meet these challenges, Polish public statistics resumed the survey of turnover of goods and services in border traffic, which had been conducted by Statistics Poland in the years 1994–2002. The survey was adjusted to new conditions and needs, and the existing methodology was verified and modified. Initially, the survey was conducted on the Polish-Ukrainian border, and in 2010–2013 it covered the entire external land border of the European Union in Poland. It was carried out in cooperation with the Border Guard and the Customs Service, among other things, with the support of regional authorities. The Methodological Commission of Statistics Poland accepted

1 Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the rules of local traffic border, signed in Kiev on March 28, 2008, and the Protocol, signed in Warsaw on December 22, 2008, between the Government of the Republic of Poland and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the amendment of the Agreement between the Government Of the Republic of Poland and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the rules of local border traffic, signed in Kiev on March 28, 2008 (Journal of Laws of 2009, No. 103, item 858).

2 Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Government of the Russian Federation on the rules of local border traffic signed in Moscow on December 14, 2011 (Journal of Laws of 2012, item 814).

3 Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Government of the Republic of Belarus on the rules of local border traffic, signed in Warsaw on February 12, 2010 (Journal of Laws of 2010, No. 122, item 828).

the survey methodology and the Statistical Council recommended it to the Programme for Surveys in Public Statistics. The survey was recognised as one of the priorities by the Commission for Cross-border Cooperation operating within the Polish-Ukrainian Intergovernmental Coordination Council for Interregional Cooperation at its meeting in Lutsk in December 2008.

At the same time, work was underway related to the need to ensure full information on border traffic after Poland's accession to the Schengen area. To this end, an inter-ministerial team on border traffic estimation was established, composed of the representatives of central institutions – Statistics Poland, the National Bank of Poland, the Ministry of Economy, the Ministry of Sport and Tourism, the Institute of Tourism, the Border Guard Headquarters, the General Directorate for National Roads and Motorways, and the Polish Tourist Organisation.

It was decided to develop and test a methodology for estimating the volume of border traffic on the internal borders of the European Union and Poland on the basis of available sources of information. In 2010, a pilot survey was conducted at 10 road crossing points on the internal EU border in Poland.

The next stage of research work carried out by Statistics Poland, the Ministry of Sport and Tourism, the National Bank of Poland and the Institute of Tourism was to undertake pilot surveys on the internal and external EU border in Poland and in households in 2013. A methodologically harmonised system of research on domestic and foreign trips of Poles and foreigners coming to Poland was developed.

Starting from 2014, the so-called „integrated” surveys – “Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union” and “Participation of Polish citizens (residents) in trips” have been permanently included in the Programme for Surveys in Public Statistics. They replaced four surveys on trips, which until 2014 had been conducted by different institutions: Tourism abroad, Tourist activity of Poles, Tourism and leisure in households, Survey of turnover of goods and services in border traffic on the external border of the European Union in Poland.

The purpose of surveys of trips in the new formula is to provide comprehensive, comparable information for the needs of central and local government administration, the National Bank of Poland, Eurostat and other foreign and domestic recipients of data. These surveys are carried out by Statistics Poland and the Statistical Office in Rzeszów in cooperation with the National Bank of Poland and Ministry of Sport and Tourism, and all statistical offices participate in their implementation.

Basic methodological information

The aim of the survey of trips made by foreigners (non-residents) to Poland as well as the movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union is to estimate, on a quarterly basis, the number of trips made by non-residents to Poland, as well as the value of expenditure incurred in connection with the trip to Poland, the characteristics of stay of persons arriving from abroad, obtaining information on persons crossing the border under the local border traffic regime, as well as estimating border traffic on the Polish border with other European Union countries.

The survey covers foreigners (non-residents) leaving Poland and the traffic of persons and vehicles on the Polish border with other EU countries. The subject of the survey is mainly:

- number and structure of crossings of the Polish border with EU countries by vehicles and persons;
- characteristics of non-residents' stay according to the main purpose of arrival to Poland, length of stay, the organizational form of the trip, the type of accommodation used in Poland and the means of transport used during the stay in Poland;
- characteristics of non-residents coming to Poland by country of permanent residence, gender and age;
- expenditure incurred by non-residents in Poland by type of expenditure (accommodation, meals, shopping, etc.), destination and country of residence;
- the distance from the border between the place of residence and the place of shopping and the frequency of crossing the border, characteristics of persons crossing the border under the local border traffic regime.

Interview questionnaires for foreigners are prepared in 19 language versions.

The aim of the survey of the participation of Polish residents in trips is to determine the scale of participation of residents in trips, characteristics of domestic trips with one or more overnight stays as well as trips abroad, including expenditure related to trips. Interviews are carried out with members of households.

The scope of the survey covers mainly:

- characteristics of outgoing Polish citizens (residents) according to socio-demographic characteristics;
- number and structure of domestic and foreign trips;
- destinations of Polish residents by visited countries, purpose and duration of the trip, type of accommodation used, main means of transport, use of organiser's services;
- tourism expenditure by countries visited, destination, trip organization, length of stay, types of expenditure (accommodation, meals, purchases, etc.), expenditure incurred in Poland before going abroad.

Surveys of trips provide methodologically homogenous information, both for the needs of cross-border area statistics, as well as in the field of tourism statistics, national accounts and balance of payments. The data obtained in the surveys are also used by the central and regional government administration and self-government bodies in border regions to formulate assumptions for development strategies.

In 2020, in connection with the spread of an infectious disease caused by the SARS-CoV-2 virus and the declaration of an epidemic state in Poland, due to the need to ensure the safety of respondents and statistical interviewers, as well as the obligation to secure the information needs of domestic and foreign users, public statistics was obliged to temporarily change the methods of carrying out surveys of trips. The survey of border traffic in the field was suspended, and the results of the survey of border traffic on the internal border of the European Union in Poland were elaborated using data from administrative and non-administrative sources. Also, face-to-face interviews conducted so far with foreigners in the vicinity of border crossings and with Poles in households were abandoned and replaced with telephone interviews.

Publications with survey results

Based on the results of the surveys „Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union” and „Participation of Polish citizens (residents) in trips” reports are prepared in the form of quarterly news releases and annual publications.

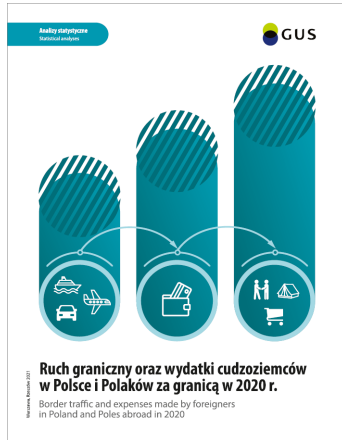
The presented surveys contain the results of the survey of persons crossing the external and internal borders of the European Union in Poland. They contain information on border traffic at specific sections of the Polish border, as well as on expenditure incurred in Poland by foreigners and Poles abroad.

In the period from the 3rd quarter of 2008 to the 4th quarter of 2013 inclusive, Statistics Poland conducted a survey on the turnover of goods and services in border traffic, first at the Polish-Ukrainian border, and from 2010 also on the border with Belarus and Russia. After each quarter of these surveys, preliminary news releases and annual publications were prepared.

From 2014 onwards, news releases on surveys of trips, including preliminary results, are produced after each quarter. (ed. SO Rzeszów)

- **Border traffic and expenses made by foreigners in Poland and by Poles abroad in the 1st, 2nd, 3rd, 4th quarter of 2020**
- **Border traffic and expenses made by foreigners in Poland and by Poles abroad in the 1st, 2nd, 3rd quarter of 2021**

Border traffic and expenses made by foreigners in Poland and Poles abroad in 2020

(ed. SO Rzeszów)

The publication contains quarterly and annual data on the conducted surveys concerning the characteristics of the phenomena occurring in cross-border areas, in particular expenditure incurred in Poland by foreigners (non-residents) and Polish citizens (residents) abroad, as well as border traffic, taking into account, inter alia, destination or frequency of crossing the border. Based on the survey results delimitation of the border impact areas is also presented. The study is issued annually, starting with the survey results for 2014.

Border traffic and the flow of goods and services at the Polish-Belarusian border in 2020

(ed. SO Białystok)

The study provides information on the personal border traffic on the Polish-Belarusian border, frequency of crossing the border, the purpose of staying abroad, the distance from the place of residence and making purchases from the border. Data on the value and structure of expenditure made by foreigners in Poland and Poles abroad were also presented.

The news release is issued annually, starting with data for 2014.

Analyses and comprehensive studies, news releases

Statistical Office in Białystok

Polish-Belarusian border in 2018

This is the third edition of the publication, published every few years. It contains basic information on the geographical location, environment, population, education, labour market, quality of life and economy in the regions of the Polish-Belarusian border, i.e. in Lubelskie and Podlaskie Voivodships on the Polish side and in Brest and Grodno oblasts on the Belarusian side. It also includes general characteristics of the regions of the Polish-Belarusian borderland and these regions are presented against the background of countries. The study was created as a result of cooperation of the Statistical Office in Białystok with the Main Office Statistical Office of Brest District and the Main Office Statistical Office of Grodno Oblast.

Statistical Office in Gdańsk

The labour market in Pomorskie Voivodship, Warmińsko-Mazurskie Voivodship, Kaliningrad Oblast and Saint Petersburg in 2017–2019

The publication contains basic information characterizing the situation on the labour market of Pomorskie Voivodship, Warmińsko-Mazurskie Voivodship, Kaliningrad and St. Petersburg provinces in 2017–2019. It presents data on the economic activity of the population, working people, registered unemployment, salaries and pensions. The study was prepared as part of the cooperation of the Statistical Office in Gdańsk with the Statistical Office in Olsztyn and the Federal State Statistics Service in Sankt Petersburg and Kaliningrad.

Statistical Office in Olsztyn

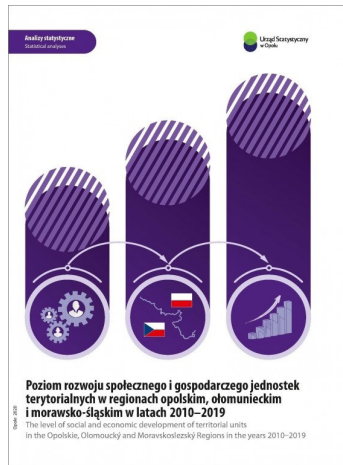

Kaliningrad Oblast and Warmińsko-Mazurskie Voivodship in figures 2021

The study is the result of cooperation between the Statistical Offices in Kaliningrad and Olsztyn. The folder contains the characteristics of social and economic phenomena taking place in regions bordering with each other – the Kaliningrad oblast and Warmińsko-Mazurskie Voivodship.

The folder is produced annually, starting in 2010.

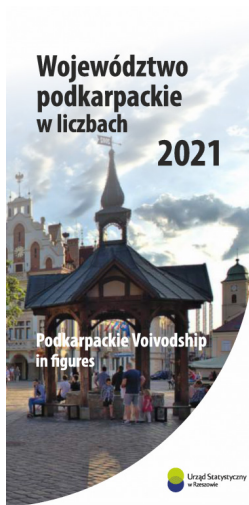
Statistical Office in Opole

The level of social and economic development of territorial units in the Opolskie, Olomoucký and Moravskoslezský Regions in the years 2010–2019

The publication contains a set of statistical information on powiats in three border regions: the Opolskie, Olomoucký and Moravskoslezský regions, in a retrospective of 2010–2019, necessary to develop characteristics of current social and economic situation as well as the evaluation of trends and directions of changes taking place in the last decade. The analysis made it also possible to identify the degree of differentiation in the level of development of powiats on the Polish and Czech sides of the border and their division into groups of units with a similar level of socio-economic development.

Statistical Office in Rzeszów

Podkarpackie voivodship in figures 2021

The folder presents the latest available data on Podkarpackie Voivodship. Selected issues are presented compared to the country. The study also includes information in the field of cross-border statistics concerning, inter alia, border crossings and expenses of foreigners.

The folder has been published since 2006.

Structural changes of groups of entities of the national economy located in the border area in Poland in the years 2019–2020

The publication is devoted to the structural changes of groups of entities of the national economy in the border area. Data about the number of entities of the national economy entered in the REGON register are presented by ownership sectors and selected legal forms as well as in the Polish Classification of Activities – PKD 2007. The study contains an analysis of groups of entities of the national economy in the areas near the external and internal border of the Union European in Poland and in coastal areas, thus covering all border areas of the country.

Statistical Office in Rzeszów

Tourism in 2020

The presented study contains spatial differentiation of tourism potential in Poland – selected indicators presenting the location and the occupancy of accommodation establishments. The study also presents selected issues from the scope of participation of Polish residents in domestic and foreign trips and the characteristics of trips taking into account expenditure. Part of the publication is devoted to arrivals of foreign tourists to Poland. The study also includes information on border traffic (passenger and means of transport). It also presents selected information about activities of the Polish Tourist and Sightseeing Society. The publication has been published annually for several years.

Statistical Office in Zielona Góra

Polish-German borderland in figures 2018

This is another edition of the study in the form of a folder. It contains selected information on the socio-economic situation of inhabitants of border regions. Information is presented according to the following sections: border voivodships – Dolnośląskie, Lubuskie, Wielkopolskie, Zachodniopomorskie, and the Länder – Berlin, Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Saxony. The main source of data for regions of the European Union and member states was the EUROSTAT database.

Euroregions on the Polish border

Euroregions⁴ are specific areas of cross-border regional cooperation in Europe. They are set up to promote economic development (e.g. border infrastructure construction) and to jointly solve local problems of a cross-border nature (e.g. environmental protection and restoration). They also create the conditions for diverse interpersonal contacts of a cultural, sporting and scientific nature.

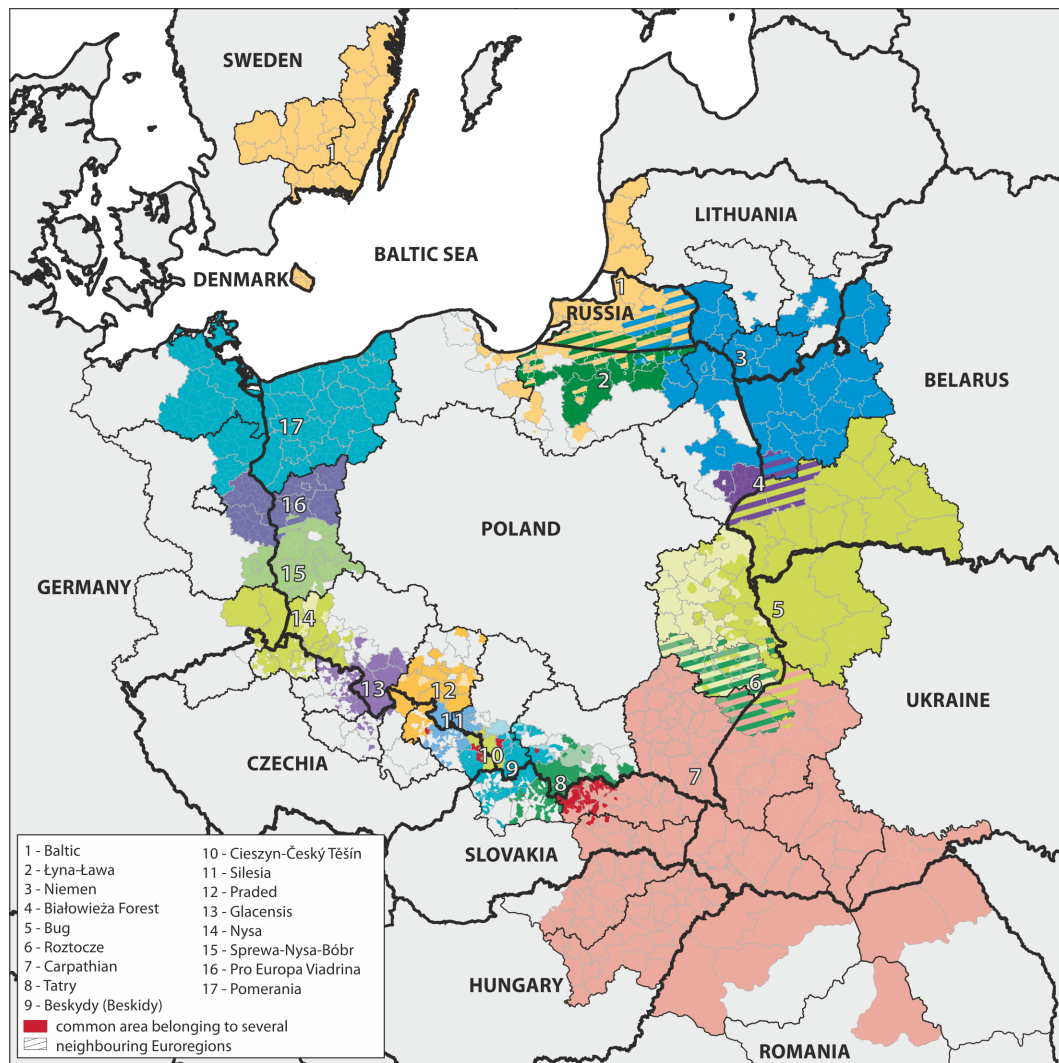
In Western Europe, the first Euroregions were created from the late 1950s, and in Central and Eastern Europe, after the political changes, from the 1990s.

The development of Euroregions, and thus cross-border cooperation, is financially supported by EU Community initiatives as it forms an important part of the EU's regional development policy.

There are 17 euroregions within Poland:

- The Nysa Euroregion (established in 1991; composition: Poland/Czechia/Germany)
- The Carpathian Euroregion (established in 1993; composition: Poland/Slovakia/Ukraine/Hungary/Romania)
- The Sprewa-Nysa-Bóbr Euroregion (established in 1993; composition: Poland/Germany)
- The Pro Europa Viadrina Euroregion (established in 1993; composition: Poland/Germany)
- The Tatry Euroregion (established in 1994; composition: Poland/Slovakia)
- The Bug Euroregion (established in 1995; composition: Poland/Ukraine/Belarus)
- The Pomerania Euroregion (established in 1995; composition: Poland/Germany)
- The Glacensis Euroregion (established in 1996; composition: Poland/Czechia)
- The Niemen Euroregion (established in 1997; composition: Poland/Lithuania/Belarus/Russia)
- The Praded Euroregion (established in 1997; composition: Poland/Czechia)
- The Baltic Euroregion (established in 1998; composition: Poland/Russia/Lithuania/Sweden/Denmark)
- The Cieszyn-Český Těšín Euroregion (established in 1998; composition: Poland/Czechia)
- The Silesia Euroregion (established in 1998; composition: Poland/Czechia)
- The Beskydy (Beskidy) Euroregion (established in 2000; composition: Poland/Czechia/Slovakia)
- The Białowieża Forest Euroregion (established in 2002; composition: Poland/Belarus)
- The Łyna-Ława Euroregion (established in 2003; composition: Poland/Russia)
- The Roztocze Euroregion (established 2020; composition: Poland/Ukraine)

⁴ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/euroregiony;3899216.html> (access 11.02.2022).

The Nysa Euroregion was established in December 1991. It covers the areas located at the corner of Polish borders (areas of the Western Sudetes and Żarski powiat), Czechia (areas of the Western Sudetes and the Usti nad Labem region) and Germany (from the Lusatian Mountains and the Lusatian Foothills to the north, including also Lower Lusatia, powiats of Löbau - Żytawa, Budziszyn, Kamenz, Upper Lusatia – Lower Silesia).

The Carpathian Euroregion was established in February 1993. An agreement on creation of the Interregional Union „Carpathian Euroregion” was signed by the representatives of regional authorities: Poland, Slovakia, Ukraine and Hungary. The Romanian side was accepted as a member in April 1997. The Carpathian Euroregion is the largest Euroregion on the Polish border in terms of area.

The Spree-Nysa-Bóbr Euroregion was established in September 1993. On the Polish side, it covers the southern and central part of Lubuskie Voivodship and Zbąszyń gmina, which belongs to Wielkopolskie Voivodship. On the German side, the Euroregion includes the Spree-Nysa powiat and the city of Cottbus. Over 50% of the Euroregion’s area is covered by forests.

The Pro Europa Viadrina Euroregion was established in December 1993. It is located in the northern part of Lubuskie Voivodship on the Polish side and in the east of the Federal State of Brandenburg on the German side. The sense and purpose of creating this Euroregion was already revealed in its name. The literal translation of this name from Latin means „to Europe via the Oder”. The idea was to unite Eastern and Western Europe and this term corresponds to the slogan: „For Europe on the Oder”.

The Tatry Euroregion was established in August 1994. Members of the Cross-Border Euroregion Association „Tatry” are local government units of the Polish-Slovak border. The Slovak part of the Tatra Euroregion lies in the northern part of Slovakia and covers the historical regions of: Spisz, Liptov, Orava and part of Szarisz. On the Polish side, it covers the area of gminas and cities located in the area of 7 powiats of Małopolskie Voivodship.

The Bug Euroregion was established in September 1995, founded by representatives of Poland and Ukraine, and three years later it was extended to the territory of Belarus. It covers the areas located in the catchment area of the Bug River. It consists of Lubelskie Voivodship in Poland, the Brzeski Oblast in Belarus, Volyn Oblast and two districts from Lviv Oblast in Ukraine.

The Pomerania Euroregion was established in December 1995. An agreement on its establishment was signed by representatives of Poland and Germany. In February 1998 a declaration was signed in Lund, Sweden, for the Union of Skåne Municipalities to join Euroregion Pomerania. In March 2013, due to a difficult financial situation, the Union of Skåne Municipalities withdrew from the Pomerania Euroregion.

The Glacensis Euroregion was established in December 1996. The Framework Agreement between the association of towns and municipalities of the district of Kłodzko and the Regional Association for Cooperation on the Borderland of Czechia, Moravia and the Kłodzko district was signed. The name of this Euroregion has a historical origin and comes from the Medieval Latin term for the Kłodzko Valley.

The Niemen Euroregion was established in June 1997. Its founders were: former Suwałki voivodship (Poland), Alytus and Marijampole voivodships (Lithuania) and Grodno region (Belarus). In April 2002 the Russian side joined the Euroregion.

The Praded Euroregion was established in July 1997. The idea of the Euroregion foundation was the rapprochement and cooperation between Poland and Czechia on the border of Moravia, Silesia and Opole Silesia. The name comes from the highest mountain peak in the area (Praded – 1491 m).

The Baltic Euroregion was established in February 1998 and is an organisation based on the cooperation of the south-eastern part of the Baltic Sea region. It consists of regions from: Denmark, Lithuania, Poland, Russia and Sweden. It was the first Euroregion to include a formal partner from outside the EU - the Russian Federation.

The Cieszyn-Český Těšín Euroregion was established in April 1998. It is located on the border area of southern Poland and north-eastern Czechia, in the close neighbourhood of Slovakia. The Euroregion area stretches from Godów and Jastrzębie-Zdrój to Istebna, and from Bohumin to Hráv. The natural axis of this area is the Olza River.

The Silesia Euroregion was established in September 1998. The Polish part of the Silesia Euroregion is formed by the Polish Association of Municipalities of the Upper Oder River. The capital city of the Silesia Euroregion on the Polish side is Racibórz. The Czech part of the Silesia Euroregion was created by the Regional Association for the Czech-Polish Cooperation Opavian Silesia, now called Euroregion Silesia-CZ. The capital of the Silesia Euroregion on the Czech side is the town of Opava.

The Beskydy (Beskidy) Euroregion was established in June 2000 on the initiative of local authorities of Beskydy mountain communities from the Polish-Slovakian-Czech border. It consists of three associations based in: Poland, Czechia and Slovakia.

The Białowieża Forest Euroregion was established in May 2002. The Polish part of the Euroregion Białowieża Primeval Forest is located in the south-eastern part of Podlaskie Voivodship. The Belarusian part is located in the western part of Belarus. These are neighbouring regions encompassing – unique in Europe and in the world – the primeval forest complex of the Białowieża Primeval Forest.

The Łyna-Ława Euroregion was established in September 2003. It is an international association of local authorities from Warmińsko-Mazurskie Voivodship (Polish side) and the Kaliningrad Oblast (Russian side). It is based in Bartoszyce in Poland.

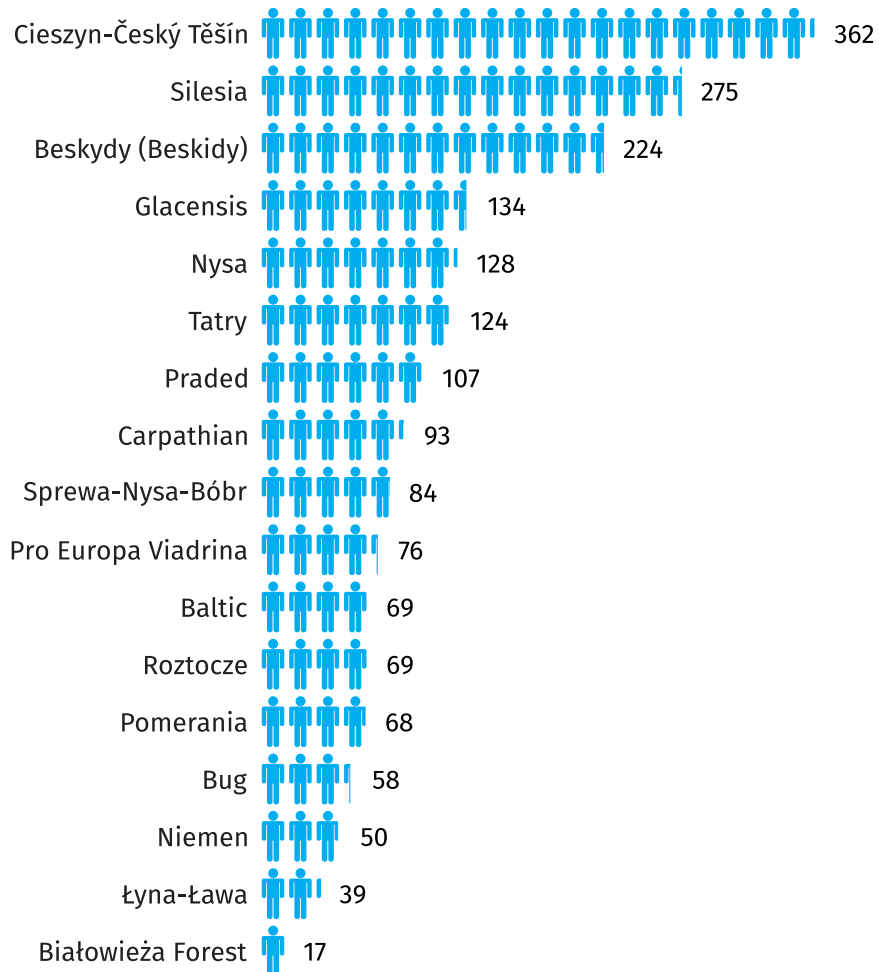
The Roztocze Euroregion was established in November 2020 on the basis of an agreement between the Association of Local Governments Euroregion Roztocze (Polish side) and the Association of Local Governments Roztocze Euroregion Ukraine. As a result of signing the agreement the Cross-Border Union Roztocze Euroregion was established. The Roztocze Euroregion comprises directly neighbouring areas of Poland and Ukraine, including in particular the Roztocze UNESCO Cross-Border Biosphere Reserve and adjacent areas.

Major data on Euroregions on the Polish border in 2020

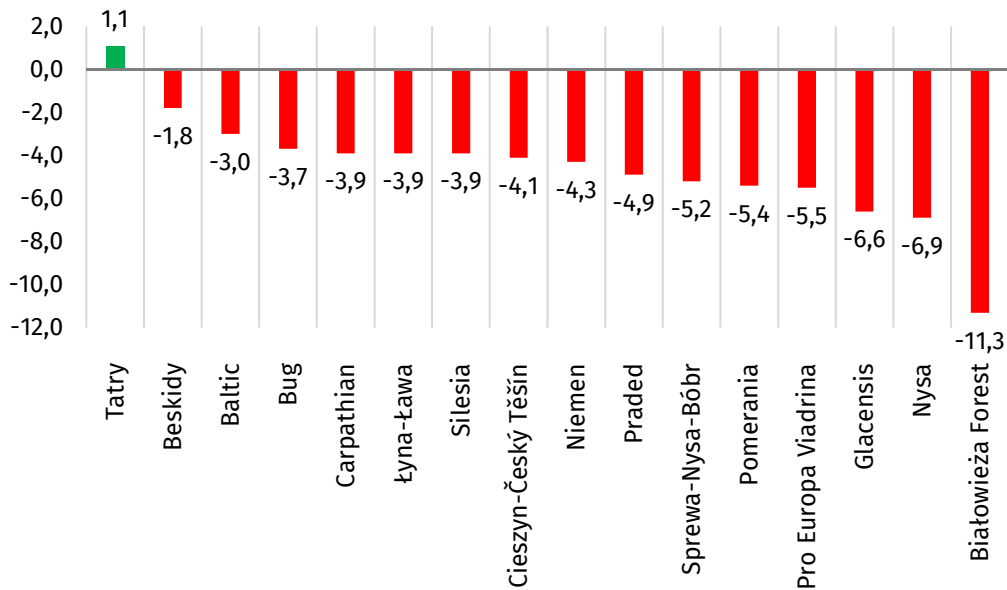
Euroregion	Population in million persons	Area in thousand km ²	Population per 1 km ²	Natural increase per 1000 population
Nysa	1.8	13.9	128.4	-6.9
Carpathian	15.0	161.1	92.8	-3.9
Sprewa-Nysa-Bóbr	0.8	9.9	84.2	-5.2
Pro Europa Viadrina	0.8	10.7	76.4	-5.5
Tatry	0.9	6.9	124.0	1.1
Bug	4.7	80.9	57.7	-3.7
Pomerania	2.7	40.1	67.6	-5.4
Glacensis	0.8	5.8	133.5	-6.6
Niemen	2.7	53.8	50.3	-4.3
Praded	0.8	7.4	107.3	-4.9
Baltic	3.4	49.5	69.3	-3.0
Cieszyn-Český Těšín	0.6	1.7	362.3	-4.1
Silesia	0.8	2.8	275.1	-3.9
Beskydy (Beskidy)	1.4	6.3	224.2	-1.8
Białowieża Forest	0.1	8.2	17.4	-11.3
Łyna-Ława	0.6	14.2	39.3	-3.9
Roztocze	0.8	11.3	69.0	b.d.

b.d. – data not available.

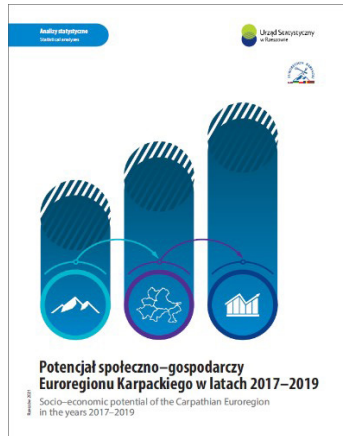
Population per 1 km² in 2020

Natural increase per 1000 population in 2020

Publications on Euroregions

Socio-economic potential of the Carpathian Euroregion in the years 2017-2019

(ed. SO Rzeszów)

This is the fourth edition of the study published periodically. Publication is devoted to comparison of social and economic potential of Polish, Slovakian, Ukrainian, Hungarian and Romanian regions which are parts of the Carpathian Euroregion. In comparison to the previous editions, the analytical part of the study was extended by the structure of the potential of the Carpathian Euroregion grouped by countries. While preparing the publication, the Statistical Office in Rzeszów cooperated with Statistical Offices: Slovakia, Ukraine, Hungary and Romania.

Nysa Euroregion in 2019 – selected statistical information

(ed. SO Wrocław)

A publication about powiats forming The Nysa Euroregion, in which data are presented in five thematic sections: „Population and area”, „Living conditions of the population, health care and social welfare”, „Culture and tourism”, „Entities of the national economy and labour market”, „Land use”. The data in the tables are complemented by a set of cartograms presenting selected phenomena by powiats.

Publication prepared in cooperation with the National Statistical Office of Saxony and the Czech Statistical Office of the District Representation in Liberec, within the working structures of the Nysa Euroregion.

The publication has been published annually since 2000.

30 years of Nysa Euroregion – selected statistical information

(ed. SO Wrocław)

The publication prepared on the occasion of the 30th anniversary of the creation of the Nysa Euroregion – the first Euroregion created in Poland and also in Central-Eastern Europe. The aim of the publication is to provide cross-sectional statistical information illustrating the state of social development and selected economic issues in the Polish-Czech-German border area, which is involved in cooperation within the Nysa Euroregion, and to show the tendencies of changes of the described phenomena in the years 1991–2020.

Leaflets and infographics

Leaflets

Pomorskie Voivodship, Warmińsko-Mazurskie Voivodship, Kaliningrad Oblast and Sankt Petersburg in figures in 2018 (ed. US Gdańsk)

The leaflet contains basic data and indicators illustrating the socio-demographic situation of: Pomorskie Voivodship, Warmińsko-Mazurskie Voivodship, Kaliningrad Oblast and Sankt Petersburg in 2018. The leaflet, published in 2020, was prepared as part of the cooperation of the Statistical Office in Gdańsk with the Statistical Office in Olsztyn and the bodies of the Federal State Statistics Service in St. Petersburg and Kaliningrad.

Survey on the participation of Polish citizens (residents) in trips in 2021 (ed. SO Rzeszów)

The folder promoting the household survey is published annually by the Statistical Office in Rzeszów. It presents selected issues concerning the participation of Polish citizens in domestic and foreign trips, as well as the characteristics of Poles' trips, taking into account their expenses.

Availability of information on border areas

LOCAL DATA BANK – the largest database on economy, society and environment in Poland. BDL offers more than 40 thousand statistical features grouped by theme. The first data come from 1995. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

DEMOGRAPHY BASIS was created in order to provide the user with permanent access to statistical information characterizing the demographic situation in Poland. It is an integrated source of statistical data on the state and structure of the population, vital statistics and migration. The database provides access to data depicting the dynamics of changes in the population. Information gathered in the database is systematically supplemented and updated. <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/>

KNOWLEDGE DATABASES (DBW) cover a very wide range of areas, among others, national accounts, demography, results of activity of enterprises, industry, construction, trade, transport and communications, business tendencies, labour market, prices, health, living conditions, agriculture, nature or environmental protection. The analytical platform used allows for an arbitrary adjustment of the data range to the needs of the user and thus for easy transition from the data level to the level of information, followed by knowledge and decision. Knowledge Databases also provide the opportunity to visualize data in the form of tables, charts and maps, as well as to download and use them within own studies and analyses. DBW are characterized not only by the easiness of access to statistical data and solid base for decision-making. Each data set is supplemented with appropriate metadata, links, publications recommended, conferences and statistical titbits. <http://swaid.stat.gov.pl>

GEOSTATISTICS PORTAL – is a modern solution for the cartographic presentation of data obtained in censuses, namely the Agricultural Census 2010 (PSR 2010) and the Population and Housing Census 2011 (NSP 2011) and also from the Local Data Bank. <https://geo.stat.gov.pl/>

STRATEG – is a system created by Statistics Poland for programming and monitoring of development policy. The database contains a comprehensive set of key measures to monitor the implementation of strategies in Poland (at the national, regional and voivodship level) and in the European Union (Europe 2020 strategy). In addition, the system provides statistical data relevant for cohesion policy implementation. Figures are supplemented by definitions and methodological information as well as reports and thematic analyses. Together with the rich database STRATEG offers functional tools to facilitate the analysis of phenomena in the form of charts and maps. <https://strateg.stat.gov.pl/>

STATISTICS POLAND <https://stat.gov.pl/en/>

URZĘDY STATYSTYCZNE:

Białystok	https://bialystok.stat.gov.pl/en/
Bydgoszcz	https://bydgoszcz.stat.gov.pl/en/
Gdańsk	https://gdansk.stat.gov.pl/en/
Katowice	https://katowice.stat.gov.pl/en/
Kielce	https://kielce.stat.gov.pl/en/
Kraków	https://krakow.stat.gov.pl/en/
Lublin	https://lublin.stat.gov.pl/en/
Łódź	https://lodz.stat.gov.pl/en/
Olsztyn	https://olsztyn.stat.gov.pl/en/
Opole	https://opole.stat.gov.pl/en/
Poznań	https://poznan.stat.gov.pl/en/
Rzeszów	https://rzeszow.stat.gov.pl/en/
Szczecin	https://szczecin.stat.gov.pl/en/
Warszawa	https://warszawa.stat.gov.pl/en/
Wrocław	https://wroclaw.stat.gov.pl/en/
Zielona Góra	https://zielonagora.stat.gov.pl/en/

Information on ongoing surveys can also be found in social media. We encourage you to visit @GUS_STAT (on Twitter: https://twitter.com/gus_stat) and @GlownyUrzadStatystyczny (on Facebook: <https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny/>).

STATISTICAL OFFICES OF NEIGHBOURING COUNTRIES:**Belarus** – National Statistical Committee of the Republic of Belarus**Czechia** – Czech Statistical Office (CZSO)**Lithuania** – Statistics Lithuania**Germany** – Federal Statistical Office (Destatis)**Russia** – Federal State Statistical Service**Slovakia** – Statistical Office of the Slovak Republic**Ukraine** – State Statistics Service of Ukraine**EUROSTAT**, European Statistical Office – European statistics<https://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>**EUROREGIONS:****Nysa** <http://www.euroregion-nysa.eu/>**Carpathian** <https://www.karpacki.pl/>**Sprewa-Nysa-Bóbr** <http://euroregion-snb.pl/>**Pro Europa Viadrina** <https://www.euroregion-viadrina.pl/>**Tatry** <http://www.euroregion-tatry.pl>**Bug** <https://euroregionbug.pl/>**Pomerania** <https://www.pomerania.org.pl/>**Glacensis** <http://euroregion-glacensis.ng.pl/>**Niemen** <https://niemen.org.pl/>**Praded** <http://www.europradziad.pl>**Baltic** <https://eurobalt.org.pl/>**Cieszyn-Český Těšín** <https://www.olza.pl/pl/o-nas/euroregion-slask-cieszynski/>**Silesia** <https://euroregion-silesia.pl/>**Beskydy (Beskidy)** <http://www.euroregion-beskydy.pl/>**Białowieża Forest** <http://www.euroregion-pb.pl/wordpress/>**Łyna-Ława** http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/Euroregion_Łyna-Ława**Roztocze** <https://euroregionroztocze.org.pl/>

General notes

Border area – (according to the Dictionary of socio-economic geography⁵) the territory adjacent to the border on the side of one country. It is usually a zone composed of administrative subdivisions (urban municipalities, rural municipalities), located along the national border (border zone).

Cross-border area – (according to the Dictionary of socio-economic geography⁶) the territory located on both sides of the border line. The width of the cross-border area depends on the agreement adopted. It can only include rural or urban municipalities, directly adjacent to the border of the voivodship, state, etc., or a strip of land of a certain width (e.g. 25-50 km).

Border zone – (according to Regulation (EC) No 1931/2006⁷, definition provided in relation to the local border traffic regime) an area that extends no more than 30 kilometres from the border. The local administrative districts that are to be considered as the border area shall be specified by the States concerned in their bilateral Agreements as referred to in Article 13. If any part of a given administrative district lies between 30 and 50 kilometres from the border line, it shall also be considered as part of the border area. The border area also includes the areas listed in the Annex to Regulation (EU) No 1342/2011⁸ of the European Parliament and of the Council (Kaliningrad Oblast, powiats of Pomorskie Voivodship in Poland): Pucki, the city of Gdynia, the city of Sopot, the city of Gdańsk, Gdański, Nowodworski, Malborski, powiats of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in Poland: the city of Elbląg, Elbląski, Braniewski, Lidzbarski, Bartoszycki, the city of Olsztyn, Olsztyński, Kętrzynski, Mrągowski, Węgorzewski, Giżycki, Gołdapski, Olecki).

For many years now, official statistics has been monitoring socio-economic phenomena occurring in Poland's cross-border areas with neighbouring countries (initially at the external EU border). Studies in this field are published on the Statistics Poland website.

5 http://www.edupedia.pl/words/index/show/292148_slownik_pojec_geografii_spolecznoekonomicznej-obszar_przygraniczny.html (accessed at 11.02.2022).

6 http://www.edupedia.pl/words/index/show/292150_slownik_pojec_geografii_spolecznoekonomicznej-obszar_transgraniczny.html (accessed at 11.02.2022).

7 Regulation (EC) No 1931/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 laying down rules on local border traffic at the external land borders of the Member States and amending the provisions of the Schengen Convention.

8 Regulation (EU) No 1342/2011 of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 amending Regulation (EC) No 1931/2006 as regards the inclusion of the Kaliningrad oblast and certain Polish administrative districts in the eligible border area.

Monitoring of cross-border areas with regard to border traffic (including local border traffic) and expenses incurred abroad by persons crossing the border is carried out by means of quarterly news releases and annual publications entitled Border Traffic and expenses of foreigners in Poland and Poles abroad. They have been presented in the chapter on Surveys of cross-border areas. For the analytical purposes of surveys of trips of both foreigners in Poland and Poles abroad („Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union” and „Participation of Polish citizens (residents) in trips”) distances from the land border were grouped into the following ranges: 0–50 km, 51–100, over 100 km from the border. Additionally, in the range of 0–50 km, two additional ones were separated: 0–30 km and 31–50 km. Experience shows that the delimitation of the intensity of the border impact is a dynamic issue mainly related to border traffic, whose size is in turn affected by changes in regulations of the nature of restrictions or facilitations introduced by Poland or a neighbouring country, as well as the differentiation of the price level of goods and services in the neighbouring countries.

Survey and monitoring of processes taking place in cross-border areas is primarily transnational and multidimensional. It covers various aspects of socio-economic phenomena. Official statistics, in particular the regional offices, are preparing statistical studies on cross-border and Euroregional issues to meet information needs. The nature of cross-border areas or Euroregions varies greatly. This diversity is due to the size of the area (sometimes limited to the border areas of two countries and sometimes comprising regions of four or five countries) and the nature of these areas (the Euroregion is made up only of regions of EU countries or includes regions of non-EU countries). There is also diversity in terms of the environment, level of socio-economic development and political and cultural circumstances. In some cases, cross-border regions and Euroregions are practically the same areas. Monitoring the impact of phenomena on the economy and development of border areas on both sides of the border (and in regions of different countries) often presents objective difficulties. These difficulties relate in particular to the low degree of comparability of statistical data, resulting from methodological differences in surveys (especially in economic terms) or lack of information at a given level of aggregation. Particular difficulties in this respect occur in the eastern borderland of Poland, due to its proximity to countries not belonging to the European Union. Preparation of statistical studies on cross-border areas requires cooperation between the Polish side and relevant foreign partners.

The border area delimited for the purpose of describing border areas in Poland includes cities with powiat status and powiats whose areas extend no more than 30 km from the border of Poland with neighbouring countries or from the shoreline of the Baltic Sea. Moreover, if more than 50% of the area of a powiat lies within 30 km of the state or sea border line, it is considered to be part of the border area.

The border zone in the countries neighbouring Poland was delimited in a similar way (as the border zone in Poland), including administrative units corresponding to powiats (approximately).

It should be borne in mind that each time the characteristics of the cross-border area are taken up an individual approach is required, depending on the thematic area under consideration.

Вступ

У сучасному світі надзвичайно важливо, щоб сусідні країни встановлювали та розвивали взаємні транскордонні відносини, оскільки це створює сприятливі умови для підтримки економічного розвитку прикордонних регіонів. Завдяки міжрегіональному співробітництву, що динамічно розвивається, існує великий попит на інформацію про транскордонні території. Щоб задовольнити ці потреби, офіційна статистика створює інформаційну інфраструктуру та цілісну систему спостережень за цими територіями. Вивчення процесів, що відбуваються в прикордонних регіонах, охоплює різні аспекти соціально-економічних явищ та носить багатовимірний і транснаціональний характер. Для реалізації цієї діяльності розвивається та посилюється міжнародне співробітництво між польською статистикою та статистикою інших країн.

З метою дослідження соціально-економічних явищ та процесів, що відбуваються в прикордонних регіонах, у 2008 р. Голова Центрального статистичного управління Польщі заснував, в організаційній структурі Статистичного Управління в Жешові, Центр досліджень транскордонних територій та єврорегіональної статистики, який також виконує функції координатора для статистичних управлінь у сфері науково-дослідницької роботи на транскордонних територіях. Результатом цих робіт, які проводяться як державною статистикою Польщі, так і у співпраці зі статистичними службами сусідніх країн, єврорегіонами та іншими розпорядниками інформації є поширення статистичних даних та публікацій. Зокрема, в останні роки було підготовлено багато публікацій та аналізів, що містять характеристики прикордонних районів. Більшість із них перекладені на англійську та/або мову сусідньої країни (чеську, німецьку, російську, українську).

Це вже четверте видання «Інформатора про статистичні спостереження та видання, присвячені транскордонним територіям» (перше було опубліковано у 2016 р.). У ньому представлені публікації офіційної статистики за 2020 та 2021 роки. Попередні видання виходили у 2010, 2012 та 2014 роках. Це були видання у вигляді брошури «Моніторинг соціально-економічних явищ прикордонних районів. Зовнішній кордон Європейського Союзу на території Польщі».

Спостереження транскордонних територій

Еволюція спостережень щодо транскордонних територій

Після вступу Польщі до Європейського Союзу в травні 2004 р. східний кордон країни став водночас зовнішнім кордоном ЄС. Натомість приєднання Польщі до Шенгенської зони в грудні 2007 р., з одного боку, забезпечило громадянам Польщі вільне пересування між державами-членами Європейського Союзу, а з іншого, зобов'язало Польщу до ущільнення зовнішніх кордонів ЄС, що спричинило певні труднощі у прикордонному русі іноземців із-за нашого східного кордону (потрібна віза).

Для полегшення руху в прикордонній зоні підписано угоду про правила місцевого прикордонного руху з Україною¹, яка набула чинності 1 липня 2009 р. Польща також підписала угоду про правила місцевого прикордонного руху з Росією², яка набула чинності 27 липня 2012 р., однак з 4 липня 2016 р. її дія призупинена. У 2010 р. також була підписана угода про місцевий прикордонний рух з Білоруссю³, яка досі не ратифікована білоруською стороною.

У контексті нових умов необхідно було розробити методи, які б дозволили отримувати дані щодо прикордонного руху на всіх типах кордонів Польщі та шукати додаткові джерела інформації про подорожі поляків та іноземців, крім тих, що використовувалися.

Польська державна статистика для вирішення поставлених питань взновила в 2008 р. статистичне спостереження «Товарооборот і послуги в прикордонному русі», яке проводилося в 1994–2002 роках. Проведено аналіз та модифікацію існуючої методології, адаптовано її до актуальних умов та потреб. Спочатку спостереження проводилися на польсько-українському кордоні, а в 2010–2013 роках охоплювали весь зовнішній сухопутний кордон ЄС на території Польщі, та відбувалися на основі співпраці з органами державної прикордонної та митної служб за підтримки регіональної влади. Методична комісія ЦСУ затвердила методологію спостереження, а Статистична рада зарекомендувала його до Плану державних статистичних спостережень.

¹ Угода між Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України про правила місцевого прикордонного руху, підписана в Києві 28 березня 2008 р., та Протокол, підписаний у Варшаві 22 грудня 2008 р., між Урядом Республіки Польща та Кабінету Міністрів України про внесення змін до Угоди між Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України про правила місцевого прикордонного руху, підписаної в Києві 28 березня 2008 р. (Dz. U. від 2009 р. No 103, ст. 858).

² Угода між Урядом Республіки Польща та Урядом Російської Федерації про правила місцевого прикордонного руху, підписана у Москві 14 грудня 2011 р. (Dz. U. від 2012 р., ст. 814).

³ Угода між Урядом Республіки Польща та Урядом Республіки Білорусь про правила місцевого прикордонного руху, підписана у Варшаві 12 лютого 2010 р. (Dz. U. від 2010 р., № 122, ст. 828).

Спостереження було визнано одним із пріоритетів на засіданні Комісії з питань транскордонного співробітництва, що діє при Польсько-українській міжурядовій координаційній раді з питань міжрегіонального співробітництва - в Луцьку в 2008 р.

Одночасно тривали роботи, пов'язані з необхідністю надання повної інформації про прикордонний рух після вступу Польщі до Шенгенської зони. З цією метою була створена міжвідомча група з оцінки прикордонного руху, до складу якої входили представники центральних установ - Центрального статистичного управління, Національного банку Польщі, Міністерства економіки, Міністерства спорту та туризму, Інституту туризму, Головної коменди прикордонної служби, Головного управління з питань дорожнього руху та автомобільних доріг, Польської туристичної організації.

Прийнято рішення про розробку та тестування методології оцінки обсягу прикордонного руху на внутрішньому кордоні Європейського Союзу і Польщі на основі наявних джерел інформації. У 2010 р. проведено пілотне спостереження на 10 дорожніх пунктах пропуску внутрішнього кордону ЄС у Польщі.

Наступним етапом дослідних робіт, проведених Центральним статистичним управлінням, Міністерством спорту та туризму, Національним банком Польщі та Інститутом туризму, було започаткування у 2013 р. пілотних спостережень на внутрішньому та зовнішньому кордоні ЄС у Польщі та в домогосподарствах. Розроблено методологічно гармонізовану систему спостережень щодо внутрішніх та закордонних подорожей поляків та іноземців, які приїжджають до Польщі.

Починаючи з 2014 р., т. зв. «комплексні» спостереження в сфері подорожей – «Подорожі нерезидентів до Польщі. Рух транспортних засобів та осіб на польському кордоні з країнами Європейського Союзу» та «Участь жителів Польщі у подорожах» були включені до Плану статистичних спостережень державної статистики. Замінили вони 4 спостереження, що здійснювалися в цій галузі різними установами: «Іноземний туризм», «Туристична активність Поляків», «Туризм та відпочинок в домогосподарствах населення», «Товарооборот і послуги в прикордонному русі на зовнішньому кордоні Європейського Союзу на території Польщі».

Метою спостереження подорожей у новій формулі є надання вичерпної, порівнянної інформації для потреб центральної та місцевої адміністрації, Національного банку Польщі, Євростату та інших внутрішніх та іноземних одержувачів даних. Спостереження подорожей за новою формулою проводяться Центральним статистичним управлінням Польщі та Управлінням статистики у Жешуві завдяки співпраці з Національним банком Польщі та Міністерством спорту та туризму, а здійснюють їх всі статистичні управління Польщі.

Основна методологічна інформація

Метою статистичного спостереження подорожей іноземців (нерезидентів) до Польщі та руху транспортних засобів та осіб на кордоні Польщі з країнами Європейського Союзу є щоквартальна оцінка кількості подорожей нерезидентів до Польщі та обсягу витрат, спричинених подорожами до Польщі, характеристики перебування іноземних туристів, отримання інформації про перетин кордону в межах малого прикордонного руху, а також оцінка прикордонного руху на кордоні Польщі з країнами Європейського Союзу.

Досліджуються іноземці (нерезиденти), які виїжджають з Польщі та рух осіб і транспортних засобів на польському кордоні з країнами Європейського Союзу. Предметом спостереження є:

- кількість та структура перетинів через кордон Польщі з країнами ЄС осіб і транспортних засобів;
- характеристики перебування нерезидентів: мета візиту, тривалість перебування, спосіб організації поїздки, використання засобів розміщення та транспортних засобів під час перебування в Польщі;
- характеристики нерезидентів, які приїжджають до Польщі відповідно до: країни постійного проживання, віку, статі;
- витрати нерезидентів у Польщі за видами витрат (проживання, харчування, придбання товарів тощо), мети візиту та країни постійного проживання;
- відстань від кордону до місця проживання і місця проведення покупок у Польщі, а також частота перетину кордону, характеристики перетинання кордону в рамках місцевого прикордонного руху.

Анкети для опитування іноземців підготовлені у 19 мовних версіях.

Метою опитування участі населення Польщі у подорожах є визначення масштабу участі резидентів у подорожах, характеристики внутрішніх та закордонних поїздок принаймні з однією нічлівлею з урахуванням витрат, пов'язаних з подорожами. Статистичне спостереження проводиться в домогосподарствах населення по всій території країни.

Предметом спостереження є:

- характеристики виїжджаючих жителів Польщі (резидентів) за соціально-демографічними ознаками;
- кількість та структура внутрішніх та закордонних подорожей;
- напрямки подорожей населення Польщі за відвідуваними воєводствами та країнами, мета

- подорожі, тривалість перебування, використання засобів розміщення та транспортних засобів, використання послуг організатора;
- рівень витрат, спричинених подорожами за відвідуваними воєводствами та країнами, мети подорожі, форми туристичних послуг, тривалості перебування, видів витрат (проживання, харчування, шопінг тощо); витрати, понесені в Польщі перед виїздом за кордон.

Результати статистичних спостережень забезпечують однорідну за методологією інформацію для потреб статистики, як транскордонних територій, так і туризму, національних рахунків та статистики платіжного балансу. Інформація, отримана в ході спостережень, використовуються також органами державної влади та місцевого самоврядування в прикордонних регіонах для формулювання стратегії розвитку.

У 2020 році у зв'язку з поширенням інфекційної хвороби, спричиненої вірусом SARS-CoV-2, та оголошенням епідемії в Польщі, беручи до уваги необхідність забезпечення безпеки респондентів та статистичних інтерв'юєрів, а також для забезпечення інформаційних потреб вітчизняних та іноземних користувачів, державна статистика була зобов'язана тимчасово змінити методи проведення статистичних спостережень щодо подорожей. Обстеження прикордонного руху на місцях було призупинено, а результати спостережень прикордонного руху на внутрішньому кордоні Європейського Союзу на території Польщі опрацьовувалися з використанням даних з адміністративних та неадміністративних джерел. Безпосередні інтерв'ю з іноземцями поблизу прикордонних переходів та поляками в домогосподарствах були замінені телефонними опитуваннями.

Публікації за результатами статистичних спостережень

На підставі результатів статистичних спостережень «Подорожі нерезидентів до Польщі. Рух транспортних засобів та осіб на кордоні Польщі з країнами Європейського союзу» та «Участь жителів (резидентів) Польщі у подорожах» розробляються щоквартальні доповіді у формі сигнальних інформацій та щорічні публікації.

Представлені видання містять результати опитування осіб, що перетинають зовнішній та внутрішній кордон Європейського Союзу на території Польщі, а також містять інформацію про прикордонний рух на окремих ділянках польського кордону та інформацію про обсяги витрат іноземців в Польщі та населення Польщі за кордоном.

У період з III кварталу 2008 р. до IV кварталу 2013 р. включно Центральне статистичне управління Польщі проводило спостереження товарообороту і послуг у прикордонному русі, спочатку на польсько-українському кордоні, а з 2010 р. на кордоні з Росією та Білоруссю. Після кожного

кварталу цього спостереження опрацьовувалася сигнальна інформація та щорічні публікації. Починаючи з 2014 року щоквартально розробляється сигнальна інформація, яка містить попередні результати статистичних спостережень у галузі подорожей.

(вид. УС Жешув)

- Прикордонний рух та витрати іноземців в Польщі та поляків за кордоном в I, II, III, IV кварталі 2020 року
- Прикордонний рух та витрати іноземців в Польщі та поляків за кордоном в I, II, III кварталі 2021 року

Прикордонний рух та витрати іноземців у Польщі та поляків за кордоном 2020 р.

(вид. УС Жешув)

Видання містить кварталні та річні дані з проведених спостережень щодо характеристик явищ, що відбуваються в прикордонних територіях, зокрема, витрат понесених у Польщі іноземцями (нерезидентами) та жителів Польщі (резидентами) за кордоном, а також прикордонного руху, включаючи, мету поїздки або частоту перетину кордону. На підставі результатів спостережень представлено також делімітацію смуги впливу кордону. Видання публікується щорічно, починаючи з результатів спостереження за 2014 р.

Прикордонний рух та потік товарів та послуг на польсько-білоруському кордоні в 2020 р.

(вид. УС Білосток)

Видання містить інформацію стосовно особового прикордонного руху на польсько-білоруському кордоні, частоти перетину кордону, мети перебування за кордоном, відстані місця проживання та здійснення покупок від кордону. Представлено також дані щодо вартості та структури витрат іноземців у Польщі та поляків за кордоном. Сигнальна інформація видається щорічно, починаючи з даних за 2014 р.

Аналізи та зведені видання, сигнальна інформація

Управління статистики в Білостоці

Польсько-білоруське прикордоння в 2018 р.

Третій викуск видання, яке виходить раз на кілька років. Містить основні відомості про географічне положення, навколишнє середовище, населення, освіту, ринок праці, якість життя та економіку в регіонах польсько-білоруського прикордоння, тобто в Люблінському та Підляському воєводствах на польській стороні, а також у Берестейській та Гродненській областях на білоруському боці. У публікації представлено загальні характеристики регіонів польсько-білоруського прикордоння та регіонів прикордоння на тлі країн. Видання підготовлено в рамках співпраці Управління статистики в Білостоці та Любліні з Управліннями статистики Брестської та Гродненської областей.

Управління статистики в Гданську

Ринок праці в Поморському, Вармінсько-Мазурському воєводствах, Калінінградській області та Санкт-Петербурга у 2017–2019 роках

Публікація містить основні відомості, що характеризують ситуацію на ринку праці в Поморському, Вармінсько-Мазурському воєводствах, Калінінградській та Санкт-Петербурзькій областях у 2017–2019 роках. У ній представлені дані про економічну активність населення, зайнятість, безробіття, заробітну плату, а також пенсії. Підготовлено її у рамках міжнародного співробітництва Управління статистики в Гданську та Статистичного управління в Ольштині з територіальними органами Федеральної служби державної статистики Калінінградської області та Санкт-Петербурга.

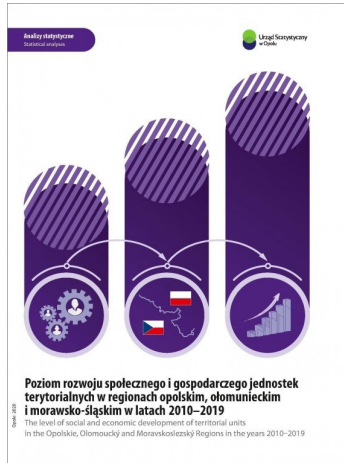
Управління статистики в Ольштині

Калінінградська область та Вармінсько-Мазурське воєводство в цифрах 2021

Видання є результатом співпраці між Управлінням статистики в Ольштині та Територіальним органом Федеральної служби державної статистики Калінінградської області. Брошура містить характеристику соціальних та економічних явищ, що відбуваються в Калінінградській області та Вармінсько-Мазурському воєводстві, виходить щорічно, починаючи з 2010 р.

Управління статистики в Ополу

Рівень соціально-економічного розвитку територіальних одиниць Опольського, Оломоуцького та Моравсько-Сілезького регіонів у 2010–2019 роках

Видання містить набір статистичної інформації щодо трьох прикордонних регіонів: Опольського, Оломоуцького та Моравсько-Сілезького в ретроспективі 2010–2019 років, необхідної для розробки діагностики поточної соціально-економічної ситуації та оцінки тенденцій і напрямків змін, які відбувалися за останнє десятиліття. Аналіз дав змогу виявити ступінь диференціації рівня розвитку регіонів на польському і чеському боках кордону та їх розподіл на групи одиниць з подібним рівнем соціально-економічного розвитку.

Управління статистики в Жешуві

Charakterystyka obszarów przygranicznych na terenie Polski. Podmioty gospodarki narodowej w 2019 r.

Wzrost skłonu na koniec grudnia 2019 roku w rejonach REGON sąsiadujących było 1,5% after podziałem gospodarki narodowej dotychczasowych na obszarach przygranicznych na terenie Polski, co stanowiło 2,1% w regionie bez podziału na obszarach przygranicznych i 1,9% w regionie bez podziału na obszarach przygranicznych (1,6% w 2018 r. i 1,6% w 2017 r.).

10,0% wzrost skłonu na koniec grudnia 2019 roku w rejonach REGON sąsiadujących było 1,5% after podziałem gospodarki narodowej dotychczasowych na obszarach przygranicznych na terenie Polski, co stanowiło 2,1% w regionie bez podziału na obszarach przygranicznych i 1,9% w regionie bez podziału na obszarach przygranicznych (1,6% w 2018 r. i 1,6% w 2017 r.).

Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2013-2019

rok	liczba
2013	1240
2014	1260
2015	1280
2016	1300
2017	1320
2018	1340
2019	1360

Struktura podmiotów gospodarki narodowej według rodzajów działalności i wykształcenia bez dyplomu

Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej w rejonach REGON sąsiadujących było 1,5% after podziałem gospodarki narodowej dotychczasowych na obszarach przygranicznych na terenie Polski, co stanowiło 2,1% w regionie bez podziału na obszarach przygranicznych i 1,9% w regionie bez podziału na obszarach przygranicznych (1,6% w 2018 r. i 1,6% w 2017 r.).

Характеристика прикордонних районів Польщі. Суб'єкти національної економіки у 2019 р.

Сигнальна Інформація містить характеристики суб'єктів національної економіки, внесених до реєстру REGON у прикордонній зоні Польщі. У цій серії представлена інформація щодо груп суб'єктів національної економіки в прикордонних районах, як на зовнішніх, так і на внутрішніх кордонах Європейського Союзу в Польщі та вдовж берегової лінії Балтійського моря.

Analityka statystyczna województwa podkarpackiego

Ujęty Statystyczny

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego 2021

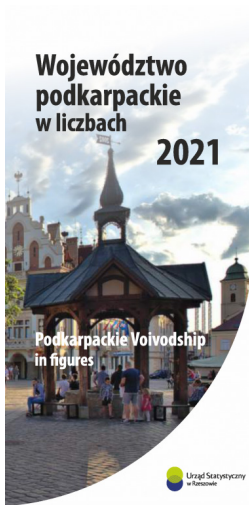
Report on the socio-economic situation of Podkarpackie Voivodeship 2021

Доповідь щодо соціально-економічної ситуації Підкарпатського воєводства у 2021 р.

У виданні порушено ряд питань пов'язаних з демографічною ситуацією, тенденціями, що спостерігаються на ринку праці, заробітної плати, соціальними виплатами, промисловістю, будівництвом, інвестиційними витратами та фінансовими результатами підприємств. Представлено також результати комплексних спостережень «Подорожі нерезидентів до Польщі. Рух транспортних засобів та осіб на польському кордоні з країнами Європейського Союзу» та «Участь жителів Польщі у подорожах».

Доповідь готується щорічно, починаючи з 2011 р.

Управління статистики в Жешуві

Підкарпатське воєводство в числах 2021

У брошурі представлено доступні дані щодо Підкарпатського воєводства. Окремі показники наведено у розрізі країни. Видання також містить інформацію щодо транскордонної статистики, в т.ч. прикордонний рух та витрати іноземців. Брошура виходить з 2006 р.

Структурні зміни груп суб'єктів національної економіки в прикордонних районах Польщі у 2019-2020 роках

Публікація присвячена структурним змінам груп суб'єктів національної економіки в прикордонній смузі. Дані про кількість суб'єктів національної економіки, внесених до реєстру REGON надаються за видами організаційно-правової та форми власності в системі Польської класифікації діяльності - ПКД 2007 р. Видання містить аналіз груп суб'єктів національної економіки по районах на зовнішніх та внутрішніх кордонах Європейського Союзу в Польщі та вздовж берегової лінії Балтійського моря, таким чином охоплюючи всі прикордонні райони країни.

Управління статистики в Жешуві

Туризм в 2020 р.

У виданні здійснено оцінки просторової диференціації туристичного потенціалу регіонів Польщі – основні показники, загальні характеристики засобів розміщування та їх використання.

Наведено окремі показники щодо участі жителів Польщі у внутрішніх та закордонних подорожах, а також характеристики поїздок, включаючи витрати. Одна з частин публікації присвячена прибуттю іноземних туристів до Польщі. Видання містить інформацію про прикордонний рух (пасажиропотік та транспортні засоби). Представлено також інформацію, яка відображає основні напрямки діяльності Польського туристичного-краєзнавчого товариства.

Публікація видається щорічно, понад десяток років.

Управління статистики в Зелені Гурі

Польсько-німецьке прикордоння у цифрах в 2018 р.

Це наступний випуск видання у вигляді брошури. Містить дані щодо соціально-економічного стану прикордонних регіонів. Інформація представлена у розрізах воєводств: прикордонних районів Польщі: Нижньосілезьке, Любуське, Західнопоморське, Великопольське та земель: Берлін, Бранденбург, Мекленбург-Передня Померанія, Саксонія. Основним джерелом даних для регіонів Європейського Союзу та країн-членів була база даних Євростату.

Єврорегіони на кордоні Польщі

Єврорегіони⁴ це специфічні території транскордонного регіонального співробітництва в Європі. Вони створені з метою підтримки економічного розвитку (напр. розбудова прикордонної інфраструктури) та спільного вирішення місцевих транскордонних проблем (напр. захист та відновлення навколишнього природного середовища). Вони також створюють умови для різноманітних міжособистісних контактів культурного, спортивного та наукового характеру.

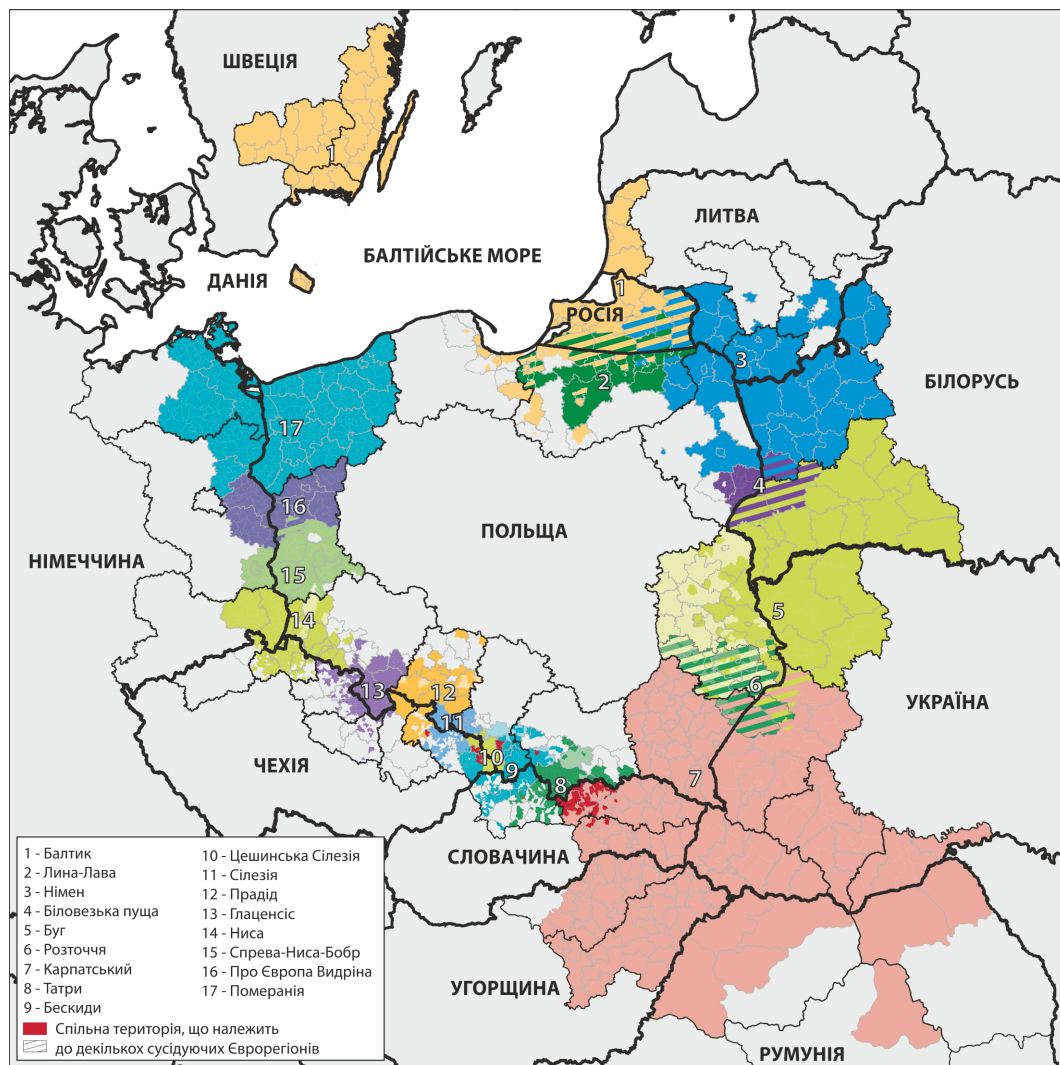
У Західній Європі перші єврорегіони були створені при кінці 1950-х років, а в Центральній та Східній Європі, після політичних змін, починаючи з 1990-х років.

Розвиток єврорегіонів, а отже і транскордонного співробітництва, фінансово підтримується ініціативами Співтовариства Європейського Союзу, оскільки є важливою частиною політики регіонального розвитку ЄС.

В межах Польщі знаходиться 17 єврорегіонів:

- Єврорегіон «Ниса» (заснований у 1991 році; склад: Польща/Чехія/Німеччина)
- Карпатський єврорегіон (заснований у 1993 році; склад: Польща/Словаччина/Україна/Угорщина/Румунія)
- Єврорегіон «Шпрее-Ниса-Бубр» (заснований у 1993 році; склад: Польща/Німеччина)
- Єврорегіон «Про Європа Видріна» (заснований у 1993 році; склад: Польща/Німеччина)
- Єврорегіон «Татри» (заснований у 1994 році; склад: Польща/Словаччина)
- Єврорегіон «Буг» (заснований у 1995 році; склад: Польща/Україна/Білорусь)
- Єврорегіон «Померанія» (заснований у 1995 році; склад: Польща/Німеччина)
- Єврорегіон «Глаценсіс» (заснований у 1996 році; склад: Польща/Чехія)
- Єврорегіон «Німан» (заснований у 1997 році; склад: Польща/Литва/Білорусь/Росія)
- Єврорегіон «Прадід» (заснований у 1997 році; склад: Польща/Чехія)
- Єврорегіон «Балтик» (розрахований 1998 р.; склад: Польща/Росія/Литва/Швеція/Данія)
- Єврорегіон «Тешинська Сілезія» (заснований у 1998 році; склад: Польща/Чехія)
- Єврорегіон «Сілезія» (заснований у 1998 році; склад: Польща/Чехія)
- Єврорегіон «Бескиди» (заснований у 2000 р.; склад: Польща/Чехія/Словаччина)
- Єврорегіон «Біловезька пуща» (заснований у 2002 р.; склад: Польща/Білорусь)
- Єврорегіон «Лина-Лава» (заснований у 2003 р.; склад: Польща/Росія)
- Єврорегіон «Розточчя» (розрахунок 2020; склад: Польща/Україна)

⁴ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/euroregiony;3899216.html> (доступ 11.02.2022).

Єврорегіон «Ниса» був створений у грудні 1991 року, охоплює території, розташовані на кордоні Польщі (Західні Судети та Жарський повіт), Чехії (Західні Судети та регіон Усті-над-Лабем) та Німеччини (від Лужицьких гір та Лужицького передгір'я на північ, включаючи Нижню Лужицю, Льобау - Житавський повіти), Баутцен, Каменц, Верхня Лужиця - Нижня Сілезія).

Карпатський єврорегіон був створений у лютому 1993 року. Угоду про створення Міжрегіонального союзу «Карпатський єврорегіон» підписали представники регіональних органів влади Польщі, Словаччини, України та Угорщини. Румунська сторона була прийнята в члени Союзу в квітні 1997 року. Карпатський єврорегіон є найбільшим за площею єврорегіоном на кордоні Польщі.

Єврорегіон «Шпрее-Ниса-Бобр» був створений у вересні 1993 року. З польської сторони охоплює південну та центральну частину Любуського воєводства та гміну Збошинь, що належить до Великопольського воєводства. З німецької сторони до єврорегіону входять район Шпрее-Нейсе та місто Котбус. Понад 50% території єврорегіону вкриті лісами.

Єврорегіон «Про Європа Видріна» був створений у грудні 1993 року. Він розташований з польської сторони в північній частині Любуського воєводства, а з німецької сторони на сході федеральної землі Бранденбург. Мету створення цього єврорегіону видно вже в його назві. Дослівний переклад назви з латинської означає «в Європу через Одру». Ідея полягала в об'єднанні Східної та Західної Європи, і цей термін відповідає гаслу: «За Європу на Одрі».

Єврорегіон «Татри» створено в серпні 1994 року. Членами Транскордонної асоціації єврорегіону «Татри» є органи місцевого самоврядування польсько-словацького прикордоння. Територія словацької частини єврорегіону «Татри» розташована в північній частині Словаччини і включає історичні регіони Спіш, Ліптов, Орава та частину Шаріш. З польської сторони охоплює територію гмін і міст, розташованих у 7 повітах Малопольського воєводства.

Єврорегіон «Буг» був створений у вересні 1995 року представниками Польщі та України, а через три роки був поширений на території Білорусі. Він охоплює території, розташовані у водозборі річки Буг. До його складу входять Люблінське воєводство Польщі, Брестська область Білорусі, Волинська область та два райони Львівської області України.

Єврорегіон «Померанія» був створений у грудні 1995 року. Угоду підписали представники Польщі та Німеччини. У лютому 1998 року в Лунді у Швеції, була підписана декларація про приєднання до єврорегіону «Померанія» Асоціацією муніципалітетів Сканиї. У березні 2013 року через скрутну фінансову ситуацію Асоціація муніципалітетів Сканиї вийшла з єврорегіону «Померанія».

Єврорегіон «Глаценсіс» - польсько-чеський єврорегіон був створений у грудні 1996 року. Рамкова угода про створення першого польсько-чеського єврорегіону „Глаценсіс” була підписана у Градець Кральове представниками Асоціації гмін землі Клодзької та Регіональної асоціації міст та районів прикордоння Чех, Морав і землі Клодзької. Назва цього єврорегіону має історичне походження і походить від середньовічного латинського терміна для долини Клодзко.

Єврорегіон «Німан» був створений у червні 1997 року. Його засновниками були: тодішнє Сувальське воєводство (Польща), Алітський та Маріямпольський повіти (Литва) та Гродненська область (Білорусь). У квітні 2002 року до єврорегіону приєдналася російська сторона.

Єврорегіон «Прадід» був створений у липні 1997 року. Ідеєю створення єврорегіону було зближення та співпраця між Польщею та Чехією на стику Моравії, Сілезії та Опольської Сілезії. Назва походить від найвищої гори в районі (Прадід - 1491 м над рівнем моря).

Єврорегіон «Балтик» був створений у лютому 1998 року і є організацією, заснованою в рамках співпраці південно-східної частини регіону Балтійського моря. До її складу входять регіони: Данії, Литви, Польщі, Росії та Швеції. Це був перший єврорегіон, який включив до свого складу офіційного партнера з-за меж ЄС – Російську Федерацію.

Єврорегіон «Тешинська Сілезія» був створений у квітні 1998 року. Він розташований у прикордонній зоні південної Польщі та північно-східної Чехії, в безпосередній близькості від Словаччини. Територія єврорегіону тягнеться від Годово і Ястшембе-Здруй до Істебни, від Богуміна до Хрчава. Природну вісь цих територій утворює річка Ольза.

Єврорегіон «Сілезія» був створений у вересні 1998 року, та об'єднує так звану Опавську Сілезію із чеської сторони та Об'єднання населених пунктів басейну Верхньої Одри із польської сторони. З польської сторони столицею цього єврорегіону є місто Рацібуж, а місто Опава є столицею єврорегіону Сілезія на чеській стороні.

Єврорегіон «Бескиди» був створений у червні 2000 року за ініціативою місцевих органів влади Бескидських гмін польсько-словацько-чеського прикордоння. До його складу входять три асоціації з місцезнаходженням у Польщі, Чехії та Словаччині.

Єврорегіон «Біловезька пуща» був створений у травні 2002 року. Польська частина єврорегіону розташована в південно-східній частині Підляського воєводства. Білоруська частина розташована в західній частині Білорусі. Це сусідні регіони, що охоплюють унікальний у Європі та світі комплекс первинних лісів Біловезької пущі.

Єврорегіон «Лина-Лава» був створений у вересні 2003 року. Це міжнародна асоціація органів місцевого самоврядування повітів Вармінсько-Мазурського воєводства (польська сторона) та Калінінградського області (російська сторона). Його офіс знаходиться в місті Бартошице, Польща.

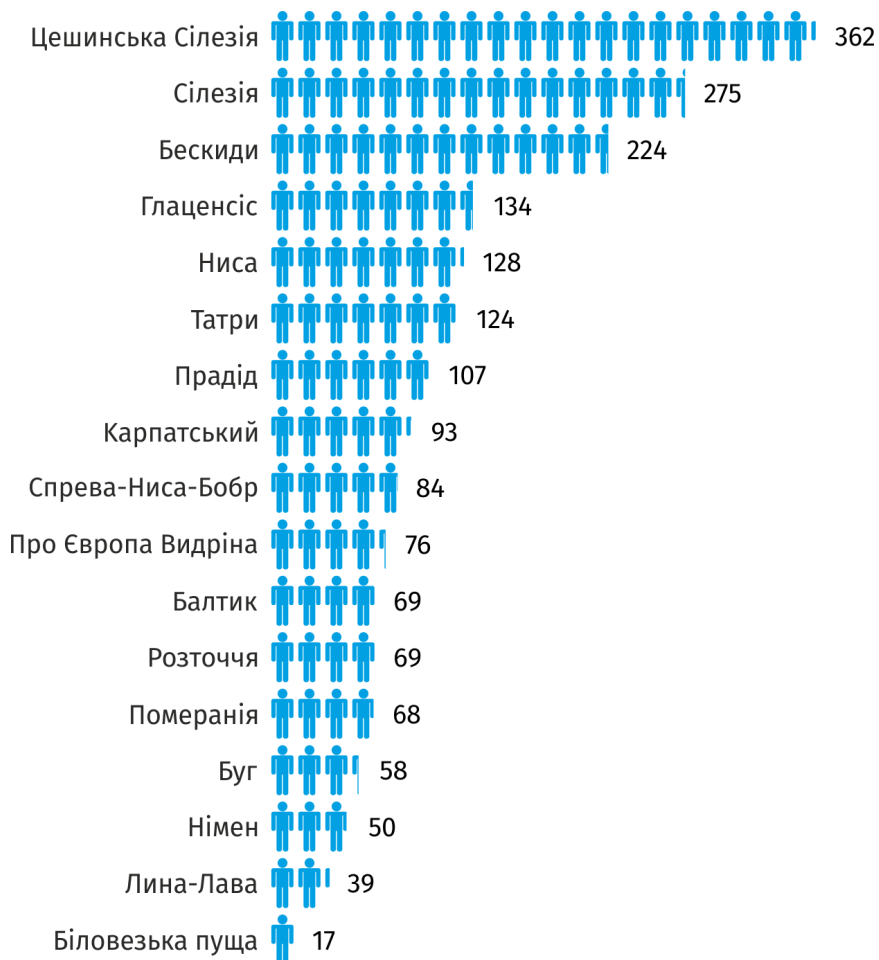
Єврорегіон «Розточчя» створено в листопаді 2020 року на основі угоди між Асоціацією органів місцевого самоврядування Єврорегіон Розточчя (Польща) та Асоціацією органів місцевого самоврядування Єврорегіон Розточчя Україна. В результаті підписання договору було створено Транскордонне об'єднання «Єврорегіон Розточчя». Єврорегіон складається з безпосередньо суміжних територій Польщі та України, охоплюючи, зокрема, територію транскордонного біосферного резерват Розточчя ЮНЕСКО з прилеглими територіями.

Основні дані щодо єврорегіонів на кордоні Польщі у 2020 році.

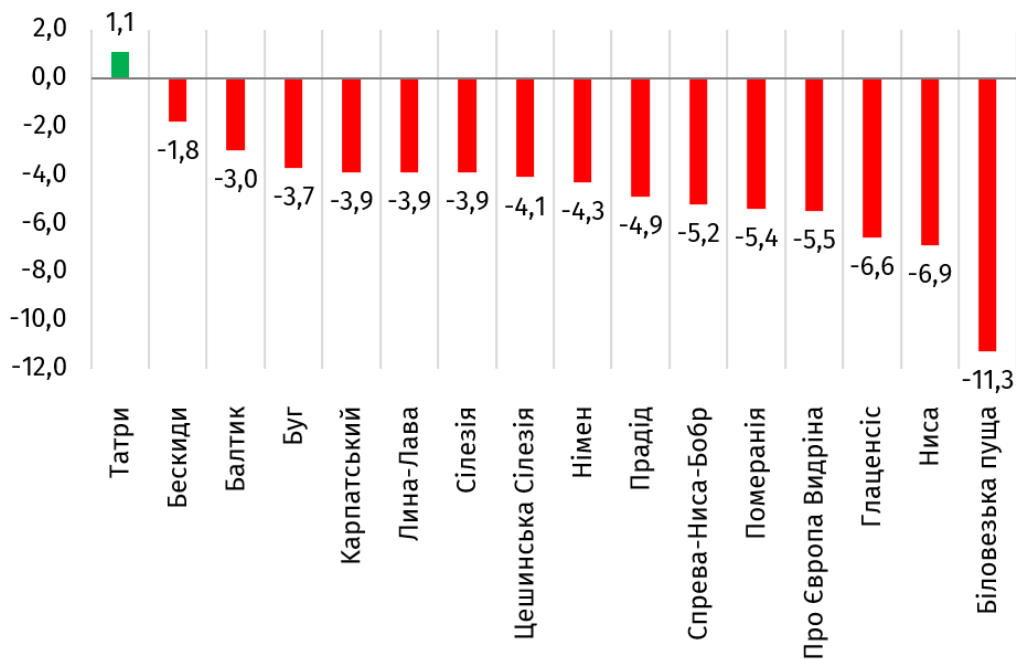
Єврорегіон	Населення в млн осіб	РПлоща в тис. км ²	Населення на 1 км ²	Природний приріст на 1000 населення
Ниса	1,8	13,9	128,4	-6,9
Карпатський	15,0	161,1	92,8	-3,9
Спрева-Ниса-Бобр	0,8	9,9	84,2	-5,2
Про Європа Видрина	0,8	10,7	76,4	-5,5
Татри	0,9	6,9	124,0	1,1
Буг	4,7	80,9	57,7	-3,7
Померанія	2,7	40,1	67,6	-5,4
Глаценсіс	0,8	5,8	133,5	-6,6
Німен	2,7	53,8	50,3	-4,3
Прадід	0,8	7,4	107,3	-4,9
Балтик	3,4	49,5	69,3	-3,0
Цешинська Сілезія	0,6	1,7	362,3	-4,1
Сілезія	0,8	2,8	275,1	-3,9
Бескиди	1,4	6,3	224,2	-1,8
Біловезька пуца	0,1	8,2	17,4	-11,3
Лина-Лава	0,6	14,2	39,3	-3,9
Розточчя	0,8	11,3	69,0	н.д.

н.д. – немає даних.

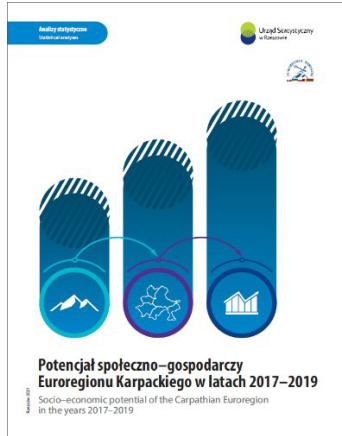
Населення на 1 км² в 2020 р.

Природний приріст на 1000 населення в 2020 р.

Публікації в рамках єврорегіонів

Соціально-економічний потенціал Карпатського Єврорегіону в 2017–2019 роках

(вид. УС Жешув)

Це вже четверте видання, яке періодично публікується. Публікація присвячена порівнянням соціального та економічного потенціалу прикордонних регіонів Польщі, Словаччини, України, Угорщини та Румунії, які входять до складу Карпатського єврорегіону. Порівняно з попередніми виданнями, аналітична частина видання була розширена щодо структури потенціалу Карпатського єврорегіону, згруповану за країнами. При підготовці видання Управління статистики в Жешові співпрацювало з регіональними статистичними управліннями Словаччини, України, Угорщини та Румунії.

Єврорегіон Ниса – вибрана статистична інформація 2019

(вид. УС Вроцлав)

Публікація у розрізі повітів, які входять до складу єврорегіону Ниса, дані представлені за тематичними розділами: населення, життєві умови населення, охорона здоров'я та соціальне забезпечення, туризм, суб'єкти господарювання та ринок праці, землекористування. Дані в таблицях доповнюються набором картограм, в яких представлені вибрані явища у розрізі повітів. Публікація є результатом співпраці статистиків з Управління статистики у Вроцлаві з партнерами з Національного управління статистики Саксонії в Камен та Чеського статистичного управління представництва в Ліберєці, в рамках робочих структур Єврорегіону Ниса. Видання виходить щорічно з 2000 року.

30 років євро регіону Ниса – вибрана статистична інформація

(вид. УС Вроцлав)

Публікацію опрацьовано і видано з нагоди 30-річчя створення Євро регіону Ниса – першого євро регіону в Польщі і у Центральній та Східній Європі. Метою видання є надання статистичної інформації, яка ілюструє стан соціального розвитку та окремі економічні проблеми на польсько-чесько-німецькому кордоні, що охоплюється співробітництвом в рамках євро регіону Ниса, враховуючи тенденції змін описаних явищ у 1991–2020 рр.

Брошури та інфографіка

Брошури

Gdańsk 2019

Поморське, Вармінсько-Мазурське воєводства, Калінінградська область та Санкт-Петербург у цифрах у 2018 році (вид. УС Гданськ)

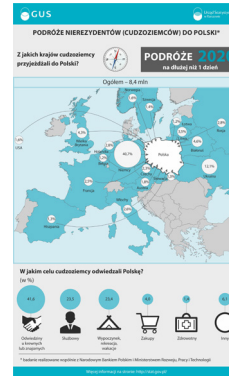
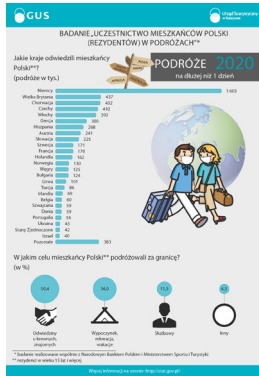
Брошура містить основні дані та показники, що ілюструють соціально-економічну ситуацію Поморського, Вармінсько-Мазурського воєводства, Калінінградської області та Санкт-Петербургу у 2018 р. Брошуру видано у 2019 р., підготовлено у рамках співпраці Управління статистики в Гданську з Управлінням статистики в Ольштині та органами Федеральної державної статистичної служби Санкт-Петербурга і Калінінградської області.

Обстеження участі жителів Польщі (резидентів) у подорожах у 2021 р. (вид. УС Жешів)

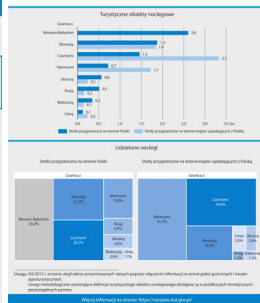
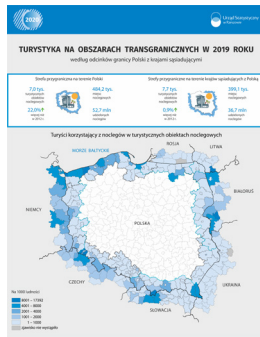
Управління статистики в Жешуві щороку публікує брошуру, яка пропагує опитування в домогосподарствах. У ній представлені окремі показники, пов'язані з участю жителів Польщі у внутрішніх та закордонних подорожах, а також характеристики поїздок поляків, у тому числі витрати.

Інфографіка (вид. УС Жешув)

Представлення результатів спостережень у сфері подорожей

Туризм на прикордонних територіях у 2019 році

На інфографіці представлена база засобів розміщення туристів – заклади розміщення туристів та структура ночівлі в закладах розміщення, розташованих у прикордонних районах Польщі та сусідніх країн, дані погрупованні за прикордонними ділянками. Матеріал розроблено у співпраці переважно зі статистичними органами за межами Європейського Союзу (Росія, Білорусь та Україна).

Наявність інформації щодо прикордонних районів

БАНК ДАНИХ ЛОКАЛЬНИХ – це найбільша в Польщі база даних про економіку, суспільство та навколишнє середовище. БДЛ пропонує понад 40 тисяч статистичних ознак, тематично згрупованих. Перші дані походять з 1995 року. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

ДЕМОГРАФІЧНА БАЗА ДАНИХ була створена для надання користувачеві постійного доступу до статистичної інформації, що характеризує демографічну ситуацію в Польщі. Це інтегроване джерело статистичних даних про стан та структуру населення, природний рух та міграцію. База забезпечує доступ до даних та ілюструє динаміку популяції населення. Інформація, зібрана в базі, систематично доповнюється та оновлюється. <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/>

ТЕМАТИЧНІ БАЗИ ЗНАТЬ охоплюють дуже широку тематику, в т.ч. щодо національних рахунків, демографії, результатів господарських операцій, промисловості, будівництва, торгівлі, транспорту, зв'язку, ринку праці, цін, здоров'я, умов життя, сільського господарства, природи чи охорони навколишнього середовища. Формула аналітичної платформи дозволяє пристосувати діапазон даних до потреб користувача, і, таким чином, забезпечує легкий перехід від рівня даних до рівня інформації та прийняття рішення. Бази знань також надають можливість візуалізувати дані у вигляді таблиць, діаграм та карт, а також завантажити ці матеріали та використовувати їх до власних аналізів. Бази знань – це багатий спектр додаткової інформації, включаючи методологічні пояснення, посилань на публікацій та інших видань, пов'язаних з певною тематикою. <http://swaid.stat.gov.pl>

ГЕОСТАТИСТИЧНИЙ ПОРТАЛ – це сучасне рішення для картографічного представлення статистичної інформації, отриманої при переписах, тобто Перепис сільського господарства 2010 (PSR 2010) та Національний перепис населення та житлового фонду 2011 (NSP 2011) та Банк даних локальних (БДЛ). <https://geo.stat.gov.pl/>

STRATEG – це система, створена Центральним статистичним управлінням для потреб програмування та моніторингу політики розвитку. Він збирає показники, які використовуються для контролю за виконанням стратегій, що діють у Польщі (на національному, надрегіональному та регіональному рівнях) та в Європейському Союзі (стратегія Європа 2020). Крім того, система надає статистичні дані щодо реалізації політики згуртованості. Числові дані доповнюються визначеннями термінів та методичної інформації. Разом із багатим набором баз даних, STRATEG пропонує функціональні інструменти, що полегшують аналіз явищ у вигляді діаграм та карт. <https://strateg.stat.gov.pl/>

ЦЕНТРАЛЬНЕ СТАТИСТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ <https://stat.gov.pl/>

УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ:

Білосток	https://bialystok.stat.gov.pl/
Бидгощ	https://bydgoszcz.stat.gov.pl/
Гданськ	http://gdansk.stat.gov.pl/
Катовіце	http://katowice.stat.gov.pl/
Кельці	https://kielce.stat.gov.pl/
Люблін	https://lublin.stat.gov.pl/
Лодзь	https://lodz.stat.gov.pl/
Ольштин	https://olsztyn.stat.gov.pl/
Ополе	https://opole.stat.gov.pl/
Познань	https://poznan.stat.gov.pl/
Жешув	https://rzeszow.stat.gov.pl/
Щецін	https://szczecin.stat.gov.pl/
Варшава	https://warszawa.stat.gov.pl/
Вроцлав	http://wroclaw.stat.gov.pl/
Зелена Гура	https://zielonagora.stat.gov.pl/

Інформацію про поточні спостереження також можна знайти в соціальних мережах та на веб-сайтах @GUS_STAT (Twitter: https://twitter.com/gus_stat) та @GlownyUrzadStatystyczny (Facebook: <https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny/>).

УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ СУСІДНІХ ДЕРЖАВ:

Білорусь – National Statistical Committee of the Republic of Belarus

Чехія – Czech Statistical Office (CZSO)

Литва – Statistics Lithuania

Німеччина – Federal Statistical Office (Destatis)

Росія – Federal State Statistical Service

Словаччина – Statistical Office of the Slovak Republic

Україна – State Statistics Service of Ukraine

ЄВРОСТАТ, Європейське статистичне управління – європейська статистика

<http://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>

ЄВРОРЕГІОН:

Ниса <http://www.euroregion-nysa.eu/>

Карпатський <https://www.karpacki.pl/>

Спрева-Ниса-Бобр <http://euroregion-snb.pl/>

Про Європа Видріна <https://www.euroregion-viadrina.pl/>

Татри <http://www.euroregion-tatry.pl>

Буг <https://euroregionbug.pl/>

Померанія <https://www.pomerania.org.pl/>

Глаценсіс <http://euroregion-glacensis.ng.pl/>

Німен <https://niemen.org.pl/>

Прадід <http://www.europradziad.pl>

Балтик <https://eurobalt.org.pl/>

Цешинська Сілезія <https://www.olza.pl/pl/o-nas/euroregion-slask-cieszynski/>

Сілезія <https://euroregion-silesia.pl/>

Бескиди <http://www.euroregion-beskidy.pl/>

Біловезька пуца <http://www.euroregion-pb.pl/wordpress/>

Лина-Лава http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/Euroregion_Łyna-Ława

Розточчя <https://euroregionroztocze.org.pl/>

Загальні положення

Прикордонна територія – (згідно Словника термінів соціально-економічної географії⁵) територія, що прилягає до кордону однієї з країн. Зазвичай це зона, що складається з одиниць адміністративного поділу (сільські або міські громади), розташованих уздовж державного кордону (прикордонної зони).

Транскордонна територія – (відповідно до Словника термінів соціально-економічної географії⁶) – це територія, розташована по обидва боки кордону. Ширина транскордонної зони залежить від прийнятої угоди. Можуть це бути лише сільські або міські громади, які безпосередньо стикаються з кордоном воєводства, країни тощо, або смуга землі певної ширини (наприклад 25–50 км).

Прикордонна зона – (відповідно до Регламенту (ЄС) № 1931/2006⁷, визначення стосовно з встановленням правил місцевого прикордонного руху) означає територію, яка простягається не більше 30 кілометрів від кордону. Одиниці адміністративного поділу, які мають розглядатися як прикордонна зона, визначаються зацікавленими країнами у двосторонніх угодах. Якщо частина такої адміністративної одиниці лежить на відстані між 30 та 50 кілометром від лінії кордону, то вона тим не менш визнається частиною прикордонної зони. До прикордонної території також входять райони, перелічені в Додатку до Регламенту (ЄС) № 1342/2011⁸ Європейського парламенту та Ради (Калінінградська область, повіти Поморського воєводства в Польщі: Пуцький, місто Гдиня, місто Сопот, місто Гданськ, Гданський, Новодворський, Мальборський. Повіти Вармінсько-Мазурського воєводства в Польщі: міста Ельблог, Ельблогський, Браньєвський, Лідзбарський, Бартошицький, місто Ольштин, Ольштинський, Кемжинський, Мронговський, Вегоржевський, Гжицький, Голдапський, Олецький).

5 http://www.edupedia.pl/words/index/show/292148_slownik_pojec_geografii_spolecznoekonomicznej-obszar_przygraniczny.html (доступ 11.02.2022).

6 http://www.edupedia.pl/words/index/show/292150_slownik_pojec_geografii_spolecznoekonomicznej-obszar_transgraniczny.html (доступ 11.02.2022).

7 Регламент (ЄС) № 1931/2006 Європейського Парламенту та Ради від 20 грудня 2006 року, що встановлює положення про місцевий прикордонний рух на зовнішніх сухопутних кордонах держав-членів та внесення змін до положень Шенгенської конвенції.

8 Регламент (ЄС) № 1931/2006 Європейського Парламенту та Ради від 20 грудня 2006 року, що встановлює положення про місцевий прикордонний рух на зовнішніх сухопутних кордонах держав-членів та внесення змін до положень Шенгенської конвенції.

Публічна статистика протягом багатьох років проводить моніторинг соціально-економічних явищ на транскордонних територіях Польщі з сусідніми країнами (спочатку на зовнішньому кордоні ЄС). Видання доступні для загального користування та розміщені на офіційному веб-сайті ЦСУ.

Моніторинг транскордонних територій щодо прикордонного руху (включаючи місцевий прикордонний рух) та витрати, які здійснюються за кордоном особами, які перетинають кордон, проводиться за допомогою сигнальної інформації у квартальних циклах та щорічних публікаціях під назвою «Прикордонний рух і витрати іноземців у Польщі та поляків за кордоном». Ці видання були представлені у розділі Спостереження транскордонних територій. Для аналітичних потреб досліджень у галузі подорожей, як іноземців до Польщі, так і поляків за кордон («Подорожі нерезидентів до Польщі. Рух транспортних засобів та осіб на польському кордоні з країнами Європейського Союзу» та «Участь польських жителів у подорожах») відстань від сухопутного кордону була згрупована на ділянки: 0-50 км, 51-100, понад 100 км від кордону. Крім того, виділено два додаткові відрізки: 0-30 км та 31-50 км. Досвід показує, що делімітація інтенсивності впливу на кордон - це динамічне питання, пов'язане головним чином з прикордонним рухом, на розмір якого впливають зміни в нормативно-правових актах, що мають характер обмежень або полегшень, запроваджених Польщею або сусідньою країною, а також рівень цін на товари та послуги в країнах які межують одна з одною.

Вивчення та моніторинг процесів, що відбуваються на транскордонних територіях, є насамперед наднаціональним та багатовимірним. Він охоплює різні аспекти соціально-економічних явищ. Державна статистика, зокрема регіональні управління, для задоволення інформаційних потреб розробляють статистичні видання присвячені транскордонним територіям та євро регіональній статистиці. Характер транскордонних районів або євро регіонів дуже різноманітний. Це різноманіття виникає через розмір території (іноді обмежується прикордонними районами двох країн, а іноді включає регіони 4-5 країн), а також через характер цих районів (євро регіон складається лише з регіонів країн, що належать до ЄС, або регіонів країн, які не належать до ЄС). Виступає також різноманітність навколишнього середовища, рівня соціально-економічного розвитку чи політичних та культурних умов. У деяких випадках транскордонні регіони та євро регіони є практично однакові. Моніторинг впливу явищ на економіку та розвиток прикордонних районів по обидва боки кордону (в регіонах різних країн) часто представляє об'єктивні труднощі. Ці труднощі пов'язані, зокрема, з низьким ступенем порівнянності статистичних даних, що є результатом методологічних відмінностей (особливо це стосується економічних питань) або браку інформації на заданому рівні агрегації. Особливі труднощі в цьому відношенні виникають на східному кордоні Польщі, з країнами що не належать

до Європейського Союзу. Підготовка статистичних інформацій щодо транскордонних територій вимагає співпраці між польською стороною та відповідними закордонними партнерами.

Прикордонна зона делімітована з метою характеристики прикордонних районів на території Польщі (починаючи з 2016 року), включає міста на правах повіт і повіти, яких місцезнаходження органів влади знаходиться на відстані 50 км від польського кордону з сусідніми країнами або від берегової лінії Балтійського моря.

Прикордонна зона сусідуючих країн з Польщею була розмежована аналогічно (як прикордонна зона в Польщі), включаючи адміністративні одиниці, що відповідають (приблизно) повітам.

Слід мати на увазі, що кожна характеристика особливості транскордонної території вимагає індивідуального підходу, залежно від тематичної області.